

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

X. De suspensionibus tam in corpore iuris, quàm extra contentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

Suar. *disp.* 29. *sect.* 3. *num.* 2. Quod si dubia sit suspensio præstanda est absolutio non absolute, sed hac conditione præmissa: si emeris vinculo suspensionis, ego te absolvo, &c. Vt notavit Nauar. *dicto cap.* 27. *num.* 162. Et hæc absolutio ad cautelam nuncupata necessaria omnino est, ut officium exercere, vel beneficium administrare possis, cum questio suboritur de valore suspensionis: vt docet Sayrus *lib.* 4. *cap.* 17. *num.* 37.

PUNCTVM X.

De suspensionibus tam in corpore iuris, quam extrâ, contentis.

§. I.

Expenduntur suspensiones ipso iure lætæ ob iniquam Ordinum susceptionem.

1. Suspenditur suscipiens Ordinem ab Episcopo Episcopali dignitati renunciante.
2. Item suspenditur ab executione Ordinis suscepti recipiens Ordinem, seu Consecrationem Episcopalem ab Episcopo excommunicato, suspensio, vel interdicto, &c.
3. Tertio suspenditur qui excommunicatione maiori ligatus ob Clerici percussione Ordinem aliquem suscipit.
4. Quarto suspenditur suscipiens Ordinem ab alieno Episcopo, absque licentia proprii Ordinarii.
5. Quinto suspenditur ordinatus ab Episcopo proprio, Pontificalia exercente in aliena diocesi, sine licentia Episcopi illius loci.
6. Sexto ordinatus ante legitimam ætatem.
7. Septimo Ordines suscipiens extra tempora designata ab Ecclesia.
8. Octavo ordinatus non seruatis temporum interstitiis.
9. Nono promotus per saltum.
10. Decimo qui post contractum matrimonium etiam non consummatum aliquem ex sacris Ordinibus suscipit, extra casus à iure permisos.
11. Undecimo qui sede Episcopali vacante, neque a statutu occasione aliquis beneficii recepti vel recipiendi, ordinatur in sacris intra annum cum literis dimissoriis à Capitulo acceptis.
12. Duodecimo ordinatus carens titulo patrimonij, vel beneficii ad Ordines sacros requisito, pacto inito cum Ordinante, seu presentatore de non petendis alimentis.

Primo ordinem suscipiens ab Episcopo qui Episcopali dignitati renunciant, suspenditur ab executione Ordinis sic suscepti; à qua suspensione solus Pontifex absolute potest, nisi forte ignoranter Ordo susceptus sit, quia eo casu Episcopo datum est dispensare. Sicut habetur in *cap.* 1. *de ordinatis ab Episcopo, qui renunciant Episcopatu.* Vt autem hanc suspensionem incurras, requiritur ex parte Episcopi vt ipse renunciant Episcopatu non solum quoad locum, sed etiam quoad iurisdictionem, officium, & vsum Ordinis Episcopalis, eaque renunciatio Pontifice acceptata sit. At ex tua parte necessarium est, vt à prædicto Episcopo Ordinem sacrum recipias, ibi: *Sane si ab eodem sacros Ordines scienter quis receperit &c.* neque enim ob susceptionem minorum Ordinum vsque ad Subdiaconatum exclusiue in hanc penam incidis, esto Episcopus non solum renunciasset dignitati Episcopali, quoad potestatem conferendi sacros Ordines, sed etiam quoad potestatem conferendi minores, quia Textus solum loquitur de recipiente sacros Ordines, cuius dispositio vt potest personalis, extendenda non est vltra casum expressum, vt bene aduertit Bonacina, *t. 3. de censur. disp.* 3. *q. 1. punct.* 9. *num.* 11. Sayrus *lib.* 4. *cap.* 14. *num.* 8. Neque ab hac pena excusaris, tamen ex licentia proprii Episcopi eos Ordines sacros recipias; quia ea licentia nulla est, cum nullus alius à Pontifice possit præfactum Episcopum habilem reddere ad Ordines conferendos, munerisque Episcopalia ministranda. Vt notat Bonacina *suprà, n. 7.* Secundò est opus, vt Ordinem sacrum à præfacto Episcopo suscipias sciens Episcopatu quoad locum, & dignitatem renunciasse, impediturque esse ab Ordinum collatione, vt colligitur ex illis verbis: *Si ab eodem sacros Ordines scienter quis receperit.* Ergo seclusà hac scientiâ, seu ignorantia affectatâ, in hanc censuram vel penam non incidis. Et quidem si ignorantia inuincibilis Ordo susceptus sit, id omnino verum existimo; quia eo casu non re indignum fecisti officij suscepti executione, cum nullam culpam commiseris. Præterquam quod censura, vel pena culpam mortalem supponunt. Neque obest quod Episcopo proprio concedatur dispensatio in hoc impedimento, quando nec scienter, neque

cum ignorantia crassa, & supina Ordo susceptus est, quia illi dispensatio largè accipitur pro permissione Ordinis exequendi, & declaratione ab Episcopo facta nullam ibi adesse suspensionem. Vt explicat Coninch. *disp.* 1. *q. 1. d. 1. n. 11.* Gaspar Hurtado *tract. de suspens. diffinit.* 1. *q. 3. num.* 34. Præterquam quod potuisti (vt multis placet) Ordinem suscipere cum ignorantia vincibilis, & mortaliter culpabili, tamen non crassa, & supina.

Secundò ab executione Ordinis suscepti suspenderis, si recipias Ordinem, seu consecrationem Episcopalem ab Episcopo excommunicato, suspensio, vel interdicto, irregulari, simoniaci, hæretico, vel schismatico, quia omnes hi carere potestare conferendi Ordines. Non igitur debent executionem illorum alius conferre iuxta vulgare principium. *Nemo dat quod non habet.* Et *Cap. Dabertum, l. 1. q. 7.* Opus autem est, vt prædicti omnes sint ab Ecclesia vt tales denunciati, nam ante denunciationem tolerantur ab ipâ, & potestatem conferendi Ordines in fauorem fidei retinent, idoque recipientes nulla suspensione ligantur. Vt notat Sayrus *libro 4. thesauri, cap. 13. numero 4.* Suarez *disp. at. 31. sect. 1. num.* 64. Bonac. *tom. 3. de censuris, disp.* 3. *quest.* 1. *punct.* 10. *num.* 2.

Difficultas autem est, An si laboras ignorantia probabili dicti defectus in Ordine recipias, ab illius executione suspenderis? Affirmant plures Doctores. Glossa in *cap. 1. qui a Simoniacis, l. 1. q. 1.* Et in *cap. ab excommunicato, l. 1. q. 1. Couaruu. cap. alina mater, l. 1. §. 6. num.* 6. Suar. *disp.* 1. *sect.* 1. *num.* 64. Sayrus *lib. 4. cap. 14. num.* 3. Bernard. Diaz. *tract. cap. 28. num.* 3. Alter. *de censur. disp.* 9. *cap. 4.* Bonacina alius relatis *t. 3. de censur. disp.* 3. *q. 1. punct.* 10. *num.* 4. Motus est quæ hæc prauo ab executione Ordinum, non videtur apposta in poenam delicti ipsius ordinati, sed in iniuriam, & detestationem ordinantis, ad cuius finem parum refert siue scienter, siue ignoranter ordinatus Ordinem receperit. Præterea hæc decisio nititur illi vulgari principio. *Nemo dat quod non habet.* Argum. *cap. gratia, l. 1. q. 1.* Ergo quoties Ordines fuerit impeditus à sui ordinis executione, nequibit eam alteri conferre. Nihilominus verius existimo te excusatum esse à dicta priuatione, si ignorantia probabili Ordinem ab his impeditis receperit. Quæ fuit licentia Innocentij in *cap. 1. numero 4. de schismaticis, Pauormit. in cap. veritatis, num.* 6. *de del. & contum.* Alfoasi à Castro *lib. 2. de lego paralia, l. 1. conclus.* 3. Rodrig. in *sum. t. 2. c. 19.* Coninch. *disp. 1. d. 1. n. 11.* Gaspar Hurtado. *tract. de censur. diffinit.* 1. *q. 3. num.* 34. Motus quæ nullus est Textus ex quo colligi possit, sicut prædicta ignorantia à hanc priuationem contrahi: imo potius contrarium non leuiter deducitur ex *cap. si qui si monachi, l. 1. q. 1. c. ordinatio, g. 1. Et cap. 1. c. 2. de schismaticis, cap. per nos 34. de simonia.* Præterquam quod falsum est hanc inhabilitatem non esse appositam in poenam delicti ab ordinato commissi, Ordines ab incapaci recipiendo, vt expeditenti prædictos textus facile constare potest. Illud vero vulgare principium, *Nemo dat quod non habet, ad summum venum est in iis quæ à donante per translationem domini conferuntur, secus vero in his quæ consequenter, vel ex potestate ab Ecclesia, vel à Deo accepta alteri communicantur, vt exemplis facile comprobari potest. Non baptizatus confert baptismum potest, sacerdos peccator à peccatis confertur, & gratiam conferre. Et in humanis gubernator ciuitatis, & iudex ad iudicandæ bona alicui potest que ipse non habet, quia ad hæc omnia solum in conferente requiritur potestas: cum autem Episcopus quantumcumque simoniacus, & hæreticus sit potestatem habeat Ordines validè conferendi quibus annexa est excommunicatio, dum expressè non impeditur, efficitur executionem concedere, tamen ipse illam non habeat.*

Hinc inferitur te non esse impeditum ab executione Ordinis à prædictis recepti, si illum recepisti metu coactus, qui te à culpa excusant. Vt docuerunt Syluest. *verbo irregularis, §. 9. vers. secundum.* Nauar. *c. 27. num.* 144. Tamen contra sentiat Suar. *disp.* 3. *sect.* 1. *num.* 63. Bonac. *de censur. disp.* 3. *q. 1. punct.* 10. *num.* 5.

Potriò qui censent hanc inhabilitatem non in poenam Ordinatis, sed Ordinantis iniungi, consequenter affirmant à solo Pontifice relaxari posse. At nos qui censemus esse veram censuram, seu poenam ob delictum Ordinatis impositam, affirmamus aliquando ab Episcopo posse remitti potius cum est contracta absque ignorantia crassa, & supina, tamen cum ignorantia vincibilis, & mortaliter culpabili. Argum. *capit. 1. requisit de ordinato ab Episcopo qui Episcopatu renunciant.* Secundò quando contracta est ex delicto occulto, neque ad forum contentiosum deducto, quia Conc. Trident. *sess. 24. capite 6. de reformat.* omnibus Episcopis facultatem concedit absoluedi, & dispensandi in omnibus censuris, & penis ex delicto occulto pronuntiatis &c.

Tertio suspenditur qui excommunicatione maiore ligatus ob Clerici percussione, Ordinem aliquem suscipit: habet

beat cap. cum illorum de sentent. excommunicat. ubi Innocent. III. inquit: Nonnulli Ecclesiasticam censuram negligentes in excommunicatione positi Ecclesiasticos Ordines accipiunt non formidant. Quid autem de his fieri debeat Apostolicum sepius oraculum imperatur. Circa quos credimus distinguendum, quod tales vel sciunt excommunicationis se vinculo irretitos, vel non recolunt scilicet pro quo in lata sententia Canonem inciderunt, vel scilicet quidem scientes iuris ignari nesciunt exinde se tenent. Primum si fuerint seculares Clerici ad susceptis Ordinibus concessis in perpetuum deponendis, in reliquis casibus tam Archiepiscopi, quam Episcopi absque mandato Sedis Apostolica specialis, dispensandi facultatem se noverint non habere; quibus etiam est absolutio saltem interdicta, cum maiora intelligantur illis prohibita, quibus verita sunt minora. Quod si claustrales huiusmodi fuerint, & ad Ordines promovendi coningas, iuxta praeceptum distinctionem, qui sententiam in contemptum Ecclesiasticam disciplinam se fecerint ordinari, ab executione suscepti Ordinis, & si non decessimus manere suspensos. Circa reliquos vero facti memoriam, vel iuris peritiam non habentes, nona posteriorum voluntate pensata, post innumeras regularem penitentiam & penitentiam, Abbatibus ipsorum poterunt dispensare, nisi graue fuerit & non aabile factum, aut is qui fecit aditus fuerit, & discretus, ut violenter contra obliuionem, & ignorantiam presumatur.

Ex hoc textu constat Clericos seculares excommunicatos suscipientes in excommunicatione esse Ecclesiasticos Ordines in perpetuum ab Ordinibus se susceptis esse deponendos: Regulares vero ab executione Ordinis suscepti, & officii suspensos esse. Et licet illud verbum deponendos sit futuri temporis, indicetque censuram hanc, se penam aduersus Clericos seculares comminatorem esse, & opede iudicis ferendam; at tamen quia in eo Textu solum Pontifici dispensatio remittitur deagata Archiepiscopis, Episcopis dispensandi facultates, conuincitur manifeste deponitionem ipso iure in unguis, aliis frustra negaretur Episcopis hanc facultatem, & Pontifici remitteretur, cum nihil esset dispensandum. Præterquam quod Regulares suspenduntur ipso iure, et ideo credendum est seculares etiam suspendi, quia ex dispositione vnius patris constitutionis manifesta, alia que est dubia explicari debet. Argum. leg. 2. ff. de rebus dubijs. Sicuti notat Bonac. disp. 7. q. 1. p. 6. num. 5. Et licet Textus de recipientibus Ordines in excommunicatione ob Clerici per uisionem contracta, loqui tantum videatur: at communis omnium sententia est teste Bonac. supra, num. 1. dispositionem intelligendam esse de qualibet excommunicatione. Tum quia Pontifex cum ad deponitionem procedit generaliter loquitur, ubi: Nonnulli Ecclesiasticam sententiam negligentes in excommunicatione positi, Ecclesiasticos Ordines accipiunt non formidant. Et infra, excommunicationis vinculo irretitos. Tum quia nulla est specialis ratio, ob quam susceptio ordinum in excommunicatione ob perculionem Clerici potius quam in excommunicatione ob alias causas huiusmodi subiciatur.

Ad incurrandam igitur hanc penam necessarium est ut suscipiens Ecclesiasticos Ordines in excommunicatione maiori ligatus sit, quia nomine excommunicationis absolute potiora, maior tantum intelligitur, & in decreto penali non lata, sed potius stricta interpretatio faciendae est. Vt ex communi notat Bonac. l. 3. de censur. disp. 3. q. 1. p. 6. n. 1. Aliqui doctores, Couarr. cap. alma mater. l. p. 8. 6. num. 6. Maiolus lib. 2. c. 34. Marius Alciatus l. 2. disp. 1. c. 6. v. l. ad probandum, censent suscipientem Ecclesiasticos ordines suspensione, vel interdictione ad hunc penam subiciit, eo quod aquae delinquat, & Ecclesiasticam disciplinam contemnat, ac si in excommunicatione positus Ordines Ecclesiasticos reciperet. Sed relictus Stephan. Davila. 7. p. de censur. disp. 1. sect. 1. dub. 6. Suar. disp. 3. l. 1. num. 58. Bonac. l. 3. de censur. disp. 3. q. 1. p. 6. num. 3. ob solum susceptionem Ordinis in excommunicatione hanc penam incurri, quia prædictus Textus in cap. cum illorum solum de suscipientibus Ordines in excommunicatione loquitur, & dispositiones penales extendendæ non sunt ob identitatem rationis.

Deinde sic excommunicatus suscipere debet aliquem ex Ecclesiasticis Ordinibus, ubi: Ecclesiasticos Ordines recipere non formidant, & quamvis prima tonsura communi modo loquendi Ordo nancupetur, at quia strictè, & propriè loquendo ab Ecclesiasticis Ordinibus distinguitur, ad illòque recipiendos est dispositio; ea de causa suscipiens primam tonsuram in excommunicatione huiusmodi non subicitur: ut tradit Nauar. cap. 27. num. 24. Suar. disp. 3. l. 1. num. 58. Filiucius tract. 17. cap. 1. num. 94. Auila 7. p. de censur. disp. 9. sect. 1. dub. 6. Ob eandem rationem suscipiens consecrationem Episcopalem excommunicatione ligatus excusari ab hac pena potest, quia secundum probabilem sententiam, non est Ordo à Sacerdotio distinctus. Præterquam quod suspensio generaliter lata non afficit Episcopos, nisi eorum fiat expressa mentio. Atque ita docet Suar. num. 58. Filiucius num. 94. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. q. 1. p. 6. num. 4. Quod verò Nauar. lib. 1. consilio. tit. de excommunicat. cons. 23. ad num. 2. refert 26. Et Auila 7. p. de censur.

vis disp. 9. sect. 1. dub. 6. censent huiusmodi locum non esse Ordinibus minoribus in excommunicatione susceptos, nullatenus admittendum est; quia verè sunt Ordines Ecclesiastici, ut probatur in iuris tract. de Ordine, & præfens Textus de suscipientibus Ordines Ecclesiasticos loquitur, & fortè ob hanc causam non dixit Ordines factos, sed Ecclesiasticos; ut tam in minoribus, quam maioribus censetur comprehensum sicut docet Suar. de disp. 3. l. 1. sect. 1. num. 59. Filiucius, tract. 17. cap. 5. q. 2. num. 9. Bonac. disp. 3. q. 1. p. 6. num. 3.

Sed an ab hac pena, seu censura excusetur excommunicatus Ordines suscipiens in excommunicatione ignarus probabiliter suæ excommunicationis, vel prohibitionis Ecclesiasticæ Dissidentium Doctores. Nam Couarr. cap. alma mater. l. p. 8. 6. num. 6. Maiol. l. 2. c. 4. de irregulari. c. 34. num. 4. Marius Alciatus l. 2. disp. 1. c. 6. dub. 2. negant excusari, quia hæc non tam est pena, quam quedam inhabilitas, quæ absque culpa contrahi potest, id est, quæ in dicto cap. cum illorum non solum scientes se esse excommunicatione irretitos, sed etiam illius ignari, aut ignari iuris, quo tenentur deponitioni, seu suspensioni subiciuntur.

Ceterum longè verius est à prædicta pena excusari in foro conscientie, si excommunicationis, vel prohibitionis Ecclesiasticæ probabiliter ignarus. Vt docuit Panormitan. in cap. veritas. num. 46. de Dolo & cautum. Et in cap. cum illorum, n. 15. de sententia excommunicat. Syluest. verbo irregularitas. 7. Nauar. c. 27. n. 24. Suar. disp. 3. l. 1. num. 59. Filiuc. tract. 17. cap. 5. q. 2. num. 94. Bonac. disp. 3. q. 1. p. 6. num. 2. Quia negari non potest hanc deponitionem, seu suspensionem penam non esse, cum sit priuatio executionis Ordinis suscepti, & officii possessi, & consequenter iuris quæ sit; at pena cessante culpa contrahi non potest. Ergo, Neque obest quod ignorantiam suam excommunicationem, vel ius quo tenentur suspendantur, seu deponantur, quia id intelligendum est de ignorantia vincibili, & mortaliter culpabili. Nam in vincibiliter ignorantibus dictam excommunicationem, seu Ecclesiasticam prohibitionem solum in foro externo suspensio, seu depositio ceteri debent, eo quod in foro externo nulla huius rei probabilis ignorantia presumatur.

Absolutio, seu dispensatio huiusmodi penæ in Clericis secularibus referatur Pontifici, in regularibus iuri communi relinquitur, & si fiat cum ignorantia committitur eorum Superioribus.

Quarto suspenditur ab executione Ordinis suscepti ab alieno Episcopo absque licentia proprii Ordinarii. Aliquibus Doctores placet hanc suspensionem sufficienter probari ex cap. illud quoque. l. 1. disp. 7. ubi dicitur: Non sit rita ordinatio eius. Et in cap. si quis ausus fuerit, eadem disp. dicitur: Irrita sit huiusmodi ordinatio. At Suar. l. 5. de censur. disp. 3. l. 1. num. 13. existimat in his verbis non contineri censuram ipso iure latam, sed ferendam. Non esto in prædictis capitulis dicitur, irrita sit talis ordinatio, intelligi debet per sententiam: quia est benignior interpretatio, & Textui accommodata, quod satis colligitur ex eo quod in Concilio Niceno cap. 17. vnde illi Textus deducti sunt, dictum sit irrita erit, & secundum aliam translationem irrita habetur, scilicet sententia accedente; idè quæ in cap. translationem de temporib. ordinat. dicitur: Interdicenda illis est Ordinibus suscepti executio.

Verum est in iis textibus non continetur suspensio ipso iure lata, continetur tamen in Extrauag. Bij. V. quæ incipit: Cum ex sacramento, quæ est sexta illius in Bullario, eamque refert Salcedo in sua pract. cap. 26. & confirmauit Pius V. in suis constitutionibus Apostolicis sanctione 22. ut refert Corduba in sum. q. 114. & habetur Regula 22. cancellaria apposta ad finem propriorum mortuum. Et licet in suprad. Extrauag. solum feratur suspensio aduersus suscipientes aliquem sacrum Ordinem absque dispensatione Canonica, aut legitima licentia, vò constat ex illis verbis: Ad aliquem ex sacris Ordinibus se fecerint promovendi: at tamen in cap. 1. de temporib. ordinat. in 6. generaliter feratur suspensio aduersus Hispanos, qui ad Episcopos Italiæ accedunt ordinandi, sine Episcopi proprii licentia. Denique Conc. Trident. sess. 23. ca. 8. de reformat. apertis verbis hanc suspensionem indicit: Si quis (inquit) ab alio promoveri perat, nullatenus id et etiam cuiusvis generalis, aut specialis rescripti, vel privilegij prætextu etiam statuta temporibus permittatur, nisi eius probitas, ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur. Si secus fiat Ordinandi à collatione Ordinum per annum Ordinatus verò ab Ordinum executione quamdiu proprio Ordinario addebitur excludere, sit suspensus. Hæc igitur suspensio incurritur ob receptionem Ordinum tam maiorum, quam minorum; quia de omnibus generaliter Textus loquitur, sicuti declarauit ibi sacra Concilij congregatio. Ob receptionem autem primæ tonsuræ, non videtur hanc suspensionem contrahi. Tum quia nullam est officium annexum à cuius executione suspendi iudicatus possit. Tum denique quia sit: etè loquendo, & rigore iuris spectato non est Ordo, & solum ob Ordinem receptum indicitur hæc suspensio. Atque ita tenet Tolet. lib. 1. sum. cap. 44. num. 4. Zelota l. p. pract. Episcop.

verbo dimissoria. August Barbofa in remissionib. concil. sess. 23. c. 8. circa finem. Et alij. Quamvis oppositum censent plures Doctores relati à Bonac. disp. 3. q. 1. p. 11. num. 18. Oportet verò vt recipiens dictos Ordines culpam mortalem committat sic recipiendo, quia censura, & pœna grauis hanc culpam exigunt. Quare si ex aliquo capite à culpa mortali excusetur, vel quia ignorauit probabiliter talem Episcopum cetero potestare ordinandi, vel litteras illas dimissorias insufficientes esse, vel quia ad susceptionem prædictorum Ordinum graui metu fuit inductus ab hac censura, & pœna excusabitur. Sicuti notant Nauarr. in sum. cap. 27. num. 155. & in cap. recepta de restitut. spoliarum. propos. 8. num. 32. Henric. lib. 13. cap. 38. Coninch. disput. 14. de censur. num. 36. Auila de censur. 7. p. disp. 9. sect. 1. dub. 7. Suar. disput. 31. sect. 1. num. 15. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 1. pun. 10. num. 15. & alij apud ipsos. Quinimo Salcedo in pract. cap. 26. §. ex tunc. Et Auila 3. p. de censur. disp. 3. dub. 7. §. pro intelligentia, docent ignorantiam culpabilem, modo affectata non sit, excusare, quia Pius II. in sua Extrauag. vitur verbo præsumptoris, ad cuius notitiam decretum Conc. Trident. regulandum est.

Sunt tamen aliqui casus, in quibus permittitur ab alieno Episcopo abfque licentia proprii Ordines suscipi. Primus est, si proprius Episcopus ab executione Ordinum sit notoriè suspensus, eo quòd subditum alterius diocesis sine debita facultate ordinauerit: nam eo casu subditis conceditur facultas, vt ab alieno Episcopo Ordines recipiant. Cap. eos qui de temporib. ordinat. in 6. Et ibi Glossa. Et notauit Pet. Rebuff. pract. benefic. 1. p. de formula dimissoriarum, num. 19. Salcedo pract. cap. 26. §. tribus tamen casibus. Suar. disputat. 31. sect. 1. num. 15. Non est autem opus, vt suspensio sit declarata, sufficit si per euideniam facti notoria sit, quia Textus in dicto cap. eos qui, solum requirit esse manifestam, quod tum euideniam facti, tum sententia Iudicis contingit. Sicuti aduertit Auila 3. p. disputat. 5. dub. 7. conclus. 3. Bonac. t. 3. de censur. disputat. 3. q. 1. pancl. 10. num. 6.

Secundus est, si per triennium commoretur cum Episcopo tanquam eius familiaris, seu de eius familia, & beneficium quancunque fraude cessante statim ab illo recipiat. Vt habetur in Conc. Trident. sess. 23. cap. 9. His enim conditionibus positis, poterit primam tonsuram, & reliquos Ordines tam maiores, quam minores recipere ab illo Episcopo, abfque proprio Episcopi licentia, qua Conc. Trident. nullam restrictionem apposuit. Quod intelligendum est de Episcopo diocesis, & subditus actu habente. Nam titulares Episcopi nequeunt prætextu cuiuscunque familiaritatis aliquid secum per triennium commorantem ordinare, quia sic cauetur in dicto Conc. Trident. sess. 14. c. 2. de reformat. quod decreto sess. 23. cap. 9. reuocatum non fuit, vt supponunt Doctores communiter. Familiaris autem in præfati ille tantum censendus est, qui cum Episcopo in eodem loco commoratus fuerit, non verò ille qui longè distat, tamen sumptibus Episcopi alatur, quia eius mores non satis poterit perspicuos habere, quæ furtatio ob quam Concilium postulat, vt familiaris cum Episcopo per triennium commoretur. Hoc autem triennium spectat ad communem sententiam continuam esse debet, quia quoties à iure tempus ad aliquem actum assignatur, plerumque continuum intelligitur. Vt tradit Glossa leg. 3. & legatum alter. ff. de usufructibus, & in Rub. ff. de diuersis, & tempor. præscript. Abbas in c. ult. ad finem de electione. Barcol. & Caltreaf. in leg. ult. §. quoties, ff. de Publican. & vestigal. Alexand. cons. 34. num. 1. lib. 5. Lapus allegat. 46. num. 3. Et alij. Non est autem opus, vt hoc triennium incipiat, postquam ordinans creatus Episcopus fuerit: satis enim est, si secum triennio fuerit commoratus: vt notat Garcia de benefic. 2. part. c. 5. n. 83. Bonacina alijs relatis t. 3. disp. 3. q. 1. p. 11. num. 9. Debet autem factà ordinatione statim (hoc est abfque vlla dilatione) beneficium Ordinato conferre, quod verum habet, tamen si solum primam tonsuram conferat, quia sub hac conditione hæc ordinandi potestas ei commissa est, vt declarat Congregatio Concilij teste Barbofa in dicto decreto. Cui obligationi non satisfacit, si maiorem partem anni transire permittat abfque beneficii collatione, vt ex Concilij congregatione notauit Flaminius lib. 4. de resignat. q. 2. num. 3. Garcia 2. p. c. 5. n. 87. Salcedo pract. c. 26. vers. tertius casus. Quod si beneficium postmodum Episcopus non conulerit, non obinde Ordinatus bona fide, & cum spe beneficii sibi conferendi suspensionem incurrit, quia hæc vtrique pœna, & censura contrahi nequit abfque culpa, à qua Ordinatus (vt suppono) liber est, vt bene notauit Bonac. d. p. 11. n. 12. Excusatur autem Episcopus ab hac obligatione conferendi beneficium Ordinato, si ad titulum patrimonij, vel pensionis promouerit. Vt facere potest, teste Garcia 2. p. de benefic. c. 5. n. 80. Barbofa in remissionib. Concilij, quia beneficium conferendum præcipitur, vt Ordinatus desitutus Episcopi obsequio, & familiaritate habeat vnde sustentari possit. Sicuti docet Bonac. dicto p. 5. q. 1. p. 11. n. 11. Ex hac verò facultate graues Doctores, Salcedo dicto c. 26. §. tertius casus. Garcia 2. p. c. 5. n. 86. Bonac. n. 13. & alij censent non concedi Episcopo potestatem dispensandi cum suo familiari ad Ordines in

interdictis, & illegitimite, aliisque impedimentis, quia hæc potestas diuersa est, neque potestati à Concilio Trident. concessa annexa. Sed contrafuit est satis probabile, quod docuit Saa, verbo Episcopus, num. 36. Sanch. lib. 8. de matr. dist. 1. num. 25. Tum quia ad prædictorum dispensationem videtur sufficere habitatio maioris parte anni. Tum quia concessa facultate ordinandi quæ maior est, concessa videtur, quæ prædictæ ordinationi conueniunt, et si non necessarid.

Tertius casus, in quo Episcopus subditum alterius diocesis ordinare potest, est quando censet proprium Episcopum reatam Ordinationem habiturum: illa enim ratihabito præsumpta censetur facultatis concessio. Argum. c. Legumensis, vbi. q. 2. vbi sanctus Epiphanius ordinauit quemdam ex diocesi S. Ioannis Chryostomi abfque expressa eius facultate, quod sanctus vir non fecisset, si ei detinentum fore penderet. Atque ita tradit ibi Glossa. Maiolus, lib. 4. c. irregularit. c. 2. num. 7. Suar. disp. 31. sect. 1. num. 17. Valer. Reginald. pract. lib. 3. tract. 2. c. 69. vers. sunt autem. Barbofa in remissionib. Concilij sess. 23. cap. 8. in fine. Fateor hanc ratihabitionem in prædicto Textu ex parte Ordinatum non admitti, tamen ex parte Ordinantis admittitur, siquidem Ordinatis imponitur pœnitentia in satisfactioem Ecclesiæ quam offenderunt, & illa pœnitentia petendâ misericordiam intuitu recipitur in suo honore, hoc est ad exercitium Ordinis accepti: sicuti docet Petrus Rebuff. in pract. benefic. 1. p. de forma dimissoriarum. luteranum n. 14. Et Salcedo in pract. c. 26. §. secundus in fine. Quocirca hæc ratihabito non est facillè admittenda, tum ne iurisdictioni proprii Episcopi præiudicium fiat, tum ne indigni promoueantur: sicuti illam non admittit Berasius. D. az in sua pract. cap. 26. vers. secundus casus. Et ibi Salcedo, Quaranta alij relatis, verbo Ordo. vers. amplia. Bonac. t. 3. disp. 3. q. 1. p. 11. num. 14. Sed solum permitti poterit, quando maxima, & scitè morali certitudine constet gratiam Episcopo proprio fore ordinationem. Nam hæc sanctè morali certitudine sicuti possunt alia sacramenta, quæ ad sui licitam administrationem iurisdictionem requirunt, a ministris potest, & hoc sacramentum.

Quintò fertur suspensio aduersus eum qui ordinatur ab Episcopo proprio Pontificalia exercente in aliena diocesi, sine licentia Episcopi illius loci, in quo Ordines censent. Quæ suspensio colligitur ex c. Episcopum 9. q. 2. vbi talis ordinatio irrita esse decernitur. Sed aperitur ex Conc. Trident. sess. 23. cap. 5. ibi Nulli Episcopo liceat cuiuscunque primæ legi prætextu Pontificalia in aliena diocesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinarij subiectas tantum. si licet factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & iurisdictionis ab executione Ordinum sine ipso iure suspensus. Quod dictum est de Episcopo, intelligendum est de Archiepiscopo, quia ipsi dauum non est Pontificalia exercere in diocesi Suffraganeorum, nisi in aliquibus casibus: vt notat Glossa in cap. Romanus, notab. 2. de officio Ordinarij. lib. 6. Couari. pract. quest. 9. num. 2. Zecola, verba Archiepiscopi, vers. ad secundum. Barbofa in remissionib. concilij, sess. 6. cap. 5. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 1. p. 12. num. 1. Sed an hæc suspensio extendatur ad recipiendum solum primam tonsuram, Affirmat Rebuff. pract. benefic. et. de Clericis ad sacros Ordines male promotis. Gloss. 1. num. 4. Alterius t. 2. disp. 1. o. c. 2. vers. quod si. Bonac. supra. n. 2. quia Episcopus conferens primam tonsuram Pontificalia exercet, solum solus Episcopus, seu iurisdictionem quæ Episcopalem habentibus, sit datum eam conferre. Neque obest quòd in suo cubiculo eam conferre possit, nam etiam ibi potest calicem consecrare, eum tamen ea consecratio Pontificalis vltus sit.

Cæterum est Episcopus ob collationem primæ tonsuræ in aliena diocesi abfque licentia Ordinarij illius loci à Pontificalium executione suspendatur: at prima tonsura inicitatus suspensionem ibi latam non incurrit. Tum quia prima tonsura spectato iuris rigore non est Ordo, sed Ordinis dispositio, & ab Ordinibus sepe distinguitur, vt constat manifestè ex Conc. Trident. sess. 14. cap. 2. de reformat. ibi: Ad sacros, aut minores Ordines, vel primam tonsuram promouere, seu ordinare valeat. Tum præcipit quia hæc tonsura nullum speciale manus habet, à cuius executione ea inicitatus suspensio valeat. Et ita tenet Henric. lib. 3. c. 6. num. 6. Affirmans primam tonsuram conferri ab Episcopo posse suis subditis in aliena diocesi. Illud optime aduertit Suar. disp. 31. sect. 1. num. 21. Ordinatium sine licentia sui Episcopi ab alio Episcopo in aliena diocesi abfque debita licentia duas suspensiones incurtere, vnam quia sine litteris dimissorias aliam, quia ab eo Episcopo in eo loco Ordines suscipit; postquam vna suspensio ab alia separari, idèque non se impediunt quominus simul contabuntur. Vide quæ diximus tract. de ordine. p. 15.

Sextò suspenditur Ordinatus ante legitimam etatem ex Extrauag. Pij II. quæ incipit: Cum sacrorum, quàmque confirmauit Clemens VIII. ibi enim Pius II. inquit: Statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli qui abfque dispensatione Canonica, aut legitima licentia, sine extraneis temporis à iure prescripta, sine ante etatem legitimam, vel abfque dimissorias litterarum

etiam citramontanis ad aliquem ex sacris Ordinibus fuerint promovendi, à suorum ordinum executione ipso iure suspensuri. Et si huiusmodi suspensione durante in eisdem Ordinibus ministrare presumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant. Etas requisita pro prima tonsura, & à fortiori pro aliis Ordinibus est septimus annus completus. Cap. nullus de temporib. ordinat. ubi promittitur infanti primam tonsuram conferre. Infans autem est qui septennium nondum complevit. Leg. si infans. §. ult. & leg. postum. Cod. de iure delib. etat. Completo septennio & prima tonsura, & minores Ordines conferri possunt; quia nulla pro his Ordinibus est etas à iure prescripta, sed arbitrio Episcoporum relinquitur; ut tradit Suar. disp. 3. q. 1. punct. 1. num. 4. At pro Ordinibus sacris suscipiendis etas præfixa est à Conc. Trident. sess. 2. cap. 12. de reformat. nam ad Subdiaconatum requiruntur anni 21. pro Diaconatu 23. pro Presbyteratu 25. incepti excommuni Ecclesie praxi. Pro Episcopatu autem 30. completi. iuxta textum in c. cum in cunctis, de electione. Computanda est huiusmodi etas non à die conceptionis, ut placuit Sfortio Odo de ressit. in integrum. l. p. q. 2. art. 2. num. 48. sed à die natiuitatis siue naturalis, siue violentæ; ut ex communi docuit Conarum. 4. decret. 2. p. cap. 8. §. 2. Maiolus de etate minori, cap. 1. num. 2. 5. Sanchi in decalog. lib. 4. cap. 3. 5. num. 2. quia dies conceptionis ignotus est. Præterquam quod dum infans in utero matris existit, neque in lucem prodit, non reputatur persona distincta, cuius etas enumerari debeat.

Qui igitur aliquo ex sacris Ordinibus ante etatem præfixam initiat, suspensionem ab executione Ordinis sic suscepti incurret, modo in illius suspensione bona fide non processerit, ignorans probabiliter se etate legitime carere, vel non adesse Ecclesie legem sub suspensione prohibentem Ordines ante illam etatem suscipi, nam eo casu excusatur ab hac pena, quæ non nisi ob grauem culpam contrahi potest; ut aduertit Nauarr. c. 27. num. 5. Suar. disp. 3. q. 1. sect. 1. n. 6. qui censent quamlibet ignorantiam modo affectatam non sic excusare; quia Pius V. utitur verbo presumpserit, quod dolum importat. Sed relictus Bonac. l. 3. de censur. disp. 3. q. 1. punct. 1. numero 3. solam ignorantiam probabilem, & inuincibilem excusare; quia verbum presumpserit, non pro contrahenda suspensione, sed pro contrahenda irregularitate ob violationem suspensionem assumptam est, ut legenti Textum constare possit.

Hæc sic Ordinatum suspensionem esse ab executione Ordinis sic suscepti, sed non ab executione aliorum Ordinum legitimam etatem peceptorum: nam esto Pius II. in sua Bulla generaliter dixerit, a suorum ordinum executione ipso iure suspensum fuisse, intelligendum est de Ordinibus indebitè susceptis. Argum. Textus, vel non est compo. de Temporib. ordinat. & notauit Bonac. d. 1. disp. 3. q. 1. p. 1. num. 8.

Monent tamen Suar. disp. 3. q. 1. sect. 1. num. 23. Garcia 2. p. de bñific. c. 5. num. 51. referens sacra Cardinalium Congregationis decisionem. Bonac. supra, pun. 1. in fine, & Doctores communiter, Ordinatum ante legitimam etatem sic scienter, siue ignoranter, absolutumque à suspensione non posse Ordinem receptum exercere, quousque ad legitimam etatem peruenerit. Argum. cap. vel non est compo. de temporib. ordinat. non ob impedimentum suspensionis, sed irregularitatis à iure inductæ, quæ quis prohibetur ante legitimam etatem Ordinem suscipere, & consequenter ab illi usui.

Septimo suspenditur qui Ordines suscepti extra tempora designata ab Ecclesia, absque dispensatione legitima. Quæ suspensio iure antiquo lata non erat ipso iure, sed ferenda, ut constat ex cap. sanè. Cap. cum quidam. Et cap. consultationi de temporib. ordinat. At in dicto Extravag. Pij II. Cum ex sacrorum, habetur expressè, extenditurque tantum hæc suspensio ad sacrorum Ordinum suspensionem, & merito; quia minores Ordines non habent statuta tempora, ut constat ex cap. de temporib. ordinat. Et notauit Suar. disp. 3. q. 1. de censur. sect. 1. num. 3. 09 Bonac. l. 3. de censur. disp. 3. q. 1. num. 4. Requiritur tamen culpa grauis in ordinato, ut aduertunt præfati Doctores. Vnde si bona fide sacris initiatus, credens se habere facultatem, vel Episcopum dispensare posse, vel ex alia simili ignorantia, sic excusatur è culpa, sic & à censura censens excusatus. Effectus huius suspensionis est impedire executionem Ordinis malè suscepti, nam esto in prædictis decretis dicatur à suis Ordinibus, subirelligendum est malè susceptis, ut in copulationis in quo deliquisti, quia est benignior interpretatio, & saluatur proprietas verborum; ut notauit Auila de censur. 3. p. disp. 5. dub. 7. §. sexto notandum. Henrici lib. 1. c. 3. §. 3. numero 4. Suar. disp. 3. q. 1. num. 31. Galpar. Hurtado tract. de suspens. difficult. 1. §. 1. num. 36. Bonac. l. 3. de censur. q. 1. punct. 3. n. 5. Huiusmodi absolutio Episcopo competit, siquidem non est reuelata, ut aduertit Suar. Hurtado, Auila & Bonac. supra. Nam esto Sixtus V. in Extravag. Sanctum, & salutar. sibi absoluteionem reuelauerit, Clemens VIII. in constitutione quæ incipit: Romanum Pontificem, edita pridie kalend. Martij, anno 1596. ad terminos sacrorum Canonum, & constitutionis Pij II. & decretorum Concilij Trident. reducita est, exceptis his quæ

in dicta Bulla contra simoniacos ordinantes, & ordinatos statuantur, quæ nullo modo reuocantur.

Octauo suspensio fertur aduersus Ordinatum non seruatis temporum interstitiis, quod multipliciter contingere potest. Primo si eodem die plures Ordines sacros suscipias. Secundo, si minores simul cum sacro ubi non est consuetudo. Tertio si non serues moram temporis inter vnum, & alium Ordinem à Conc. Trident. præscriptam.

Præmittendum est ex his quæ diximus tract. de Ordine, d. 3. primam tonsuram quolibet die conferri posse, cum iura certum diem non requirant. Minores omnibus diebus ieiunij, quatuor temporibus & Dominicis, & festiuis dari posse; sacros vero non nisi in sabbato quatuor temporibus, & in duobus casibus die Dominico. Primo si ieiunium sabbathi continetur ab Ordinato, & Ordinate usque ad diem Dominicum, quia tunc reputatur eadem dies esse salcedo pract. cap. 26. vers. ista autem. Suar. disp. 3. q. 1. sect. 1. num. 10. Et 42. Secundo si die Sabbathi tanta esset Ordinandum multitudo, ut non possent omnes Ordinibus insigniri, nam tunc in Dominicam collatio Ordinum transferri potest, ut notauit Glossa, & Innocent. in cap. litteras de temporib. ordinat. Syluest. verbo ordo. 2. q. 6. Salcedo loco citato. Consecratio vero Episcoporum solis Dominicis, & festiuis diebus facienda est. Cap. ordinationes 75. dist. Et notauit Syluest. verbo consecratio 1. q. 3. quam consecrationem debet recipere Episcopus electus, & confirmatus intra trium mensium spatium à sua confirmatione, alioquin ad fructuum percceptorum restitutionem tenetur, & si intra totidem menses id postmodum facere neglexerit, Ecclesia ipso iure punitur, ut habetur in Conc. Trident. sess. 23. cap. 2. de reformat.

Secundo præmittendum in receptione minorum Ordinum, non esse necessaria temporum interstitia. Nam esto in c. singulari. 77. dist. de heneur quædam tempora illud us aut quum est, & ita possunt omnes illi Ordines simul cum prima tonsura eodem die, si Episcopo visum fuerit, conferri; præsertim ubi viget consuetudo. Ut colligitur ex c. 2. De eo qui ordinem furtiue suscepit. Et tradit Glossa, & Doctores ibi. Et in c. 3. de temporib. ordinat. Suar. disp. 3. q. 1. sect. 1. num. 4. Sayrus lib. 4. thesauri, cap. 1. n. 2. Bonac. l. 3. de censur. disp. 3. q. 1. punct. 1. n. 2. Vnde in Concilio Trident. sess. 23. c. 11. de reformat. statuitur, hos Ordines recipi per tempus interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videatur. Quare ex arbitrio Episcopi rationabili, possunt eodem die omnes prædicti Ordines simul cum prima tonsura recipi, & sic praxis obtrinit. A suspensione autem postremi gradus ad Subdiaconatum annus integer Ecclesiasticus transire debet, nisi necessitas, aut Ecclesie utilitas iudicio Episcopi aliud exoptat, ut habetur in Conc. Trident. sess. 24. c. 11. de reformat. sic. A Subdiaconatu ad Diaconatum annus integer similiter transire debet, nisi aliud Episcopo videatur. Sicuti decidit Conc. Trident. sess. 23. c. 13. & idem decisum est capite 14. à Diaconatu ad Presbyteratum. His positis,

Dicendum est, si recipias primam tonsuram, & Ordines minores non seruatis temporum interstitiis contra voluntatem Episcopi graue peccatum committis; quia violas statuta sacrorum Canonum in materia graui. Ut tradit Glossa in cap. quicumque verbo Acolytus 77. dist. Salcedo cap. 26. Bonac. tom. 1. de censur. disp. 3. quest. 1. punct. 4. §. 1. num. 2. Suar. disp. 3. q. 1. sect. 1. num. 3. nullam tamen suspensionem incurris, quia nullibi cauta est, ut docent præfati Doctores. Si vero Ordines minores simul cum Subdiaconatu susciperes absque Episcopi dispensatione, illoque ignorante suspensionem, sed irregularitatem incurres. Ex cap. 2. de eo qui ordinem furtiue suscepit, sicuti notauit Nauarr. cap. 25. num. 71. vers. octauo. Maiolus lib. 4. de irregularitat. cap. 11. num. 1. Sayrus lib. 4. thesauri, cap. 14. num. 25. Auila 7. part. de censur. disputat. 9. sect. 1. dub. 4. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. quest. 1. punct. 4. num. 2. Quod tamen intelligendum est, quando non vocatus te ingessisses Ordinandum; quia tunc Ordinem furtiue suscipis, secus vero si vocatus esses tam ad Ordines minores quam ad Subdiaconatum, tamen si ex inadvertentia Episcopi, quia cessat furtina Ordinis receptio. Possit autem Episcopum dispensare, ut simul eodem die Ordines minores, & Subdiaconatum recipias, supponit sacra Cardinalium congregatio, & docuit Nauarr. cap. 25. num. 71. & indicat Suar. dicta sect. 1. num. 4. Bonac. d. p. n. 2. Quod si duos sacros Ordines eodem die reciperes absque dispensatione Pontificis (qui tamen dispensare potest) dubius est Suar. disp. 3. q. 1. de censur. sect. 1. num. 4. an incurras suspensionem, eo quod in cap. litteras de temporib. ordinat. ubi de ordinato Diaconatu & Presbyteratu eodem die decernitur ab executione officij Sacerdotalis manere suspensum, quousque Pontifex aliter disponat, non fertur lex pro futuris casibus, sed casui ibidem relato arctatur dispositio. Ceterum communis sententia affirmat, te manere suspensum. Vt tradit Nauarr. cap. 25. num. 71. Maiol. lib. 4. de irregularitat. cap. 11. Viuald. tit. de suspens. num. 47. Sayrus lib. 4. thesauri, cap. 14. num. 25. Bonac. tom. 3. disputat. 3. quest. 1. p. 4. num. 5. tum quia verum non est in prædicto cap. litteras legem

non statim aliis de omnibus decretis casum specialem referentibus, idem dici possit. Tum præcipue quia Textus in c. innotuit. De eo qui fortuito ordinem suscepit, inquit de his qui Subdiaconatus & Diaconatus Ordinem simul susceperunt, de iuris rigore in susceptis Ordinibus ministrare non debent, ibique potestas dispensandi Abbati, & Episcopo remittitur, si Religionem intrauerint. Secus referatur Pontifici, ut aduertunt Maiol. Bonac. Suar. loc. cit.

Ob violationem interstitiorum nulla est in iure pœna apposta, tamen si graue peccatum committas legem Ecclesiasticam transgrediens. Sicuti tradit Zerola in pract. 2. part. verbo ordo, num. 8. Alterius 2. p. disp. 10. c. 4. post princ. Suar. disp. 31. sect. 1. n. 43. Riccius in collect. decis. 3. p. collect. 576. Barbosa de potest. Episc. alleg. 18. n. 11. Bonac. t. 3. disp. 3. q. 1. p. 4. n. 2. numero 1. Solum aduerto in dispensatione interstitiorum diuersam causam requiri pro sacris Ordinibus suscipiendis. Nam agens Concil. Trident. sess. 23. c. 11. de susceptione Subdiaconatus post suscepti onem postremi gradus minorum Ordinum, inquit: Non promoueantur nisi post annum, nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas aliud exposcat. Et cap. 13. agens de promotione ad Diaconatum inquit. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, nisi per annum saltem in eon non sint versati, ad altiorum gradum nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur; cum autem hoc iudicium rationabile debeat esse, oportet ut saltem Ecclesiæ utilitas adsit que dispensationem exigat. Verum à Diaconatu ad presbyteratum ascensio non permittitur, nisi ob Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videatur. Vt habetur dicta sess. 23. c. 14. de reformat. Quod si Episcopus absque prædictis causis utilitatis, vel necessitatis dispensationem concedat, nulla est dispensatio, vt pote facta in lege Superioris contra formam à superiore præteritam. Sicuti aduertit Suar. disp. 31. sect. 1. num. 43.

9 Nonò ferit suspensio aduersus eum qui per saltum promouetur, hoc est qui ad Ordinem superiorem, præter illi inferioris ascendit. Vt colligitur ex c. sollicitudo. 52. dist. 8. & ex cap. vn. de clerico per saltum promotio, vbi de Subdiacono qui præter illi Diaconatu Presbyteratum suscepit, inquit Pontifex: Mandamus, quatenus condignam poenitentiam pro negligentia huiusmodi iniungas eidem, qua parata ipsum in Diaconatum ordinare procuret, & sic de misericordia eundem ministrare permittas in ordine Sacerdotis. Ergo ob prædictum delictum impeditus erat promotus à susceptione Ordinis prætermisiss, & ab administratione Ordinis suscepti. Et denique in Concilio Tridentino supponitur, siquidem sess. 23. cap. 14. in fine de reformat. dicitur: Cum promotus per saltum si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa potest dispensare. Si igitur dispensatione indigent, ergo vinculo aliquo ligati erant, quod nullum aliud esse potest, nisi suspensionis, siquidem non solum impediuntur à susceptione Ordinis prætermisiss, sed etiam à suscepti administratione. Atque ita docent Syluelli. verbo irregularitas. q. 11. Sotus in 4. d. 15. q. 1. art. 3. Nauarr. cap. 2. §. num. 71. & cap. 27. num. 244. Gregor. Lopez. leg. 63. tit. 5. part. 1. Salcedo pract. c. 29. Suarez. disp. 31. de censuris. sect. 1. num. 35. & seqq. Auila 7. p. disp. 9. dub. 2. Bonac. t. 3. de censuris. disp. 3. q. 1. p. 2. numero 1. Filiucius tract. 17. c. 5. q. 8. n. 1. August. Barbosa de potest. Episcop. allegat. 47. num. 1. Sayrus lib. 4. c. 14. n. 26. Coninch. disp. 35. dub. 5. num. 40. Gaspar Hurtado de suspens. difficult. 1. §. num. 39. & alij. Tamen si contrarium censent non improbabiler Turcomana in dicto cap. sollicitudo, art. 4. & ibi Archidiacon. & Præposit. Angel. verbo irregularitas. 1. num. 36. Armilla eodem n. 68. Bernard. Diaz. pract. c. 29. & probabile reputant Suar. & Auila supra ducti ex dicto cap. sollicitudo: vbi solum mandatur Episcopo prohibere ab officio Sacerdotis Presbyterum per saltum promotum, donec Subdiaconatum intermissum recipiat, quod non arguit suspensionem ipso iure latam, sicuti neque Textus in c. vn. de clerico per saltum promotio: cum ex eo tantum colligatur non esse permittendum sic ordinatum Ordinem prætermisissum recipere, & in suscepto ministrare, quousque condignam de delicto poenitentiam præstet. Verba verò Concilij, quæ efficaciora sunt in hac parte explicari possunt, non de propria dispensatione alicuius impedimenti contracti, sed de permissione abque impositione alicuius suspensionis, vel pœna. Sed hæc nullo modo placent, quia videtur esse Textuum violenta explicatio. Et quia Concil. Trident. concedit Episcopo potestatem dispensandi cum promotis per saltum, si non ministrauerint. Supponit ergo post ministratorem non posse dispensare, quod verum esse non posset, nisi ex ministratorem irregularitatem incurrenter, ob violatam suspensionem ex ordinatione per saltum contractam.

10 Decimò suspenditur, & irregularitate innotatus, qui post matrimonium contractum etiam non consummatum, aliquem ex sacris Ordinibus suscepit extra casus à iure permisso. Vt habetur in Extrauag. Ioann. XXII. Antiqua de voto & voti redempti. ibi dicitur: Inhibentes, ne quisquam durante matrimonio nondum etiam consummato, aliquem de sacris Ordinibus presumat suscipere, nisi prout sacris Canonibus nouerit conuenire. Quod si secus à quouam forsitan attentatum fuerit, ordinamus quod nec matrimonio soluto in sic suscepto Ordine ministrare, ne-

que ad superiores Ordines pronehi, nec ad aliquod beneficium, eui officium Ecclesiasticum ualent promoueri. Ex his verbis constat sic promotum suspensionem incurtere, quatenus ab executione Ordinis suscepti suspenditur; irregularitatem vero, quatenus prohibetur ad superiores Ordines ascendere, & in beneficio Ecclesiastico promoueri. Vt aduertit Bonac. t. 3. de censuris. disp. 3. q. 1. p. 7. num. 1. Gaspar. Hurtado de suspens. difficult. 1. §. n. 40. Coninch. disp. 15. dub. 5. num. 41. Notanter dixi aliquem ex sacris ordinibus: nam esto graue peccatum committat coniugatus, Ordines minores post matrimonium recipiens, nullam tamen pœnam ipso iure incurrit; quia Extrauagans supra dicta solum de susceptione ordinum loquitur, & nullus alius inuenitur Textus in iure pœnam susceptioni Ordinum minorum indicens.

Præterea dixi extra casus à iure permisso. Sunt enim plures, in quibus licet coniugatus Ordinem etiam sacrum suscipiat. Primò si ante consummatum matrimonium professionem in Religionem approbata emittat; quia eo casu vinculum matrimonij soluitur. Secundò si post consummatum matrimonium vxor ex vi consensu Religionem ingrediatur. Iuxta caput Episcopus benedictionem, 76. dist. Tertio si ipsa separata uiuere uult, & votum castitatis emittat dum senex sit, & de incontinentiæ periculo non suspecta. Iuxta cap. seriatim, 32. dist. Et cap. coniugatus de conuers. coniugator. Cap. Agatlosa 27. q. 1. Quarta si ob causam vxoris diuortium quoad thorum, & habitationem perpetuo celebratum est; quia ab oneribus matrimonij soluitur. In his ergo casibus quia vir licet Ordines suscipiat, nullam suspensionem incurrit.

Quod si bonâ fide putans vxorem esse mortuam, vel validam professionem emisisset, cum tamen nihil horum contigerit; Ordinem sacrum recipiens, suspensionem non incurrit; quia ad hanc suspensionem culpa grauis requiritur, vt collat ex illis verbis Extrauag. Nemo aduersus supra dicta presumat. & si secus fuerit à quouam attentatum. Sicuti notauit Suar. disp. 31. sect. 2. num. 6. Bonac. disp. 3. q. 1. p. 7. num. 4. Ex Ecclesiastico tamen præcepto prohibetur esse ad executionem Ordinis sacri matrimonio durante; in quo præcepto nequit Episcopus dispensare, vt aduertit Bonac. supra p. 7. in fine. Matrimonio autem dissoluto, vel ipsa vxore votum castitatis emittente si tenet sit, nec de incontinenti periculo suspecta, vel Religionem ingrediente, poterit se promotus in susceptione ordinis ministrare, & ad superiores ascendere, quia nullo impedimento, aut præcepto remouetur, vt affirmat Suar. disp. 31. sect. 2. num. 6.

In casibus autem in quibus hæc potestati contrahitur nullus præter summum Pontificem potest dispensare, etiam matrimonio dissoluto, nisi forte fuerit dissolutum ob tui in Religionem ingressum, quo casu permittitur in dicta Extrauagans. Episcopo dispensatio, vel Religionis Superioribus, qui ex privilegio sibi concessio à Sede Apostolica possunt, cum illis Fratribus in his suspensionibus dispensare.

Vndecimò ferit suspensio aduersus eum qui Sede Episcopali vacante, nec arctatus occasione alicuius beneficii recepti, vel recipiendi ordinatur in sacris intra annum cum litteris dimissoriis à Capitulo acceptis. Et Cone. Trid. sess. 7. cap. 10. de reformat. quæ suspensio durat vsque ad beneficium futuri Prælati. P. 10. suscipiendis minores Ordines alia prima statuitur, scilicet ne clericali privilegio præferri in criminibus gaudeant, quare nisi suscipiantur, vt congregatio Concilij declarauit, teste August. Barbosa, in dicto cap. 10. Quod adeò verum est, vt nec primam tonsuram virtute litterarum dimissoriarum à Capitulo recipere possit qui beneficii recepto, vel recipiendo arctatus non fuerit. Vt docuit Nauarr. cons. 17. de temporib. ordinat. Man. Rodrig. t. 2. cap. 14. num. 6. Garcia. 5. p. de benefic. c. 7. num. 95. temetipso pœna imposta ordinat minoribus huic non comprehendat; quia appellatone minorum Ordinum maxime in decreto penalis, & odioso solum veniunt intelligendi quatuor minores Ordines, & non prima tonsura quæ ab illis distinguitur: vt colligitur ex Trident. sess. 23. cap. 4. §. 6. 10. & notauit Garcia, supra. Arctatus verò occasione beneficii recepti (vt rectè explicat Garcia. 5. p. de benefic. c. 7. num. 97. & seqq.) ille dicitur qui beneficium obtinet ratione cuius obligatur se promoueri facere. Vt qui obtinet Parochialem Ecclesiam, est arctatus intra annum ad sacerdotium promoueri; & obtinens Canonatum ad suscipiendum Ordinem est annexum, & sic de aliis beneficiis, & sic capellaniis requiruntur ex institutione personalem, seu ordinis exercitium. Occasione verò beneficii recipiendi arctatus dicitur, qui vocatus est ad beneficium vacans, certum requirens Ordinem quo ipse caret. Quod adeò verum est, vt si ad beneficium præsentetur, careatque prima tonsura, possit illi conferri ex litteris dimissoriis à Capitulo acceptis, vt ea præsentatio effectum habere possit: sicuti dicitur à sacra Congregatione refert Barbosa in remissis. Concilij, dicto cap. 10. & Garcia supra. Electus verò in concursu ad beneficium curatum, cuius collatio faciendâ est à Pontifice, nequit interim dici arctatus occasione beneficii accepti, cum illud ante collationem Pontificis non habeat, neque occasio-

ne beneficij recipiendi, cum ad illius receptionem Ordo facer non requiratur. Similiter nequit dici arctatus occasione beneficij recipiendi, cui vis beneficium resignare certum Ordinem requirens quo resignatus caret: quia ea resignatio voluntaria est, & ratione resignationis voluntaria futura dici non potest arctatus. Vt bene Garcia dicto cap. 7. à numero 97.

11 Duodecimò fertur suspensio iure lata, & Pontifici reservata in cap. per tuas. Et cap. penult. de Simonia: adversus ordinatum carentem titulo patrimonij, vel beneficij ad Ordines sacros requisiti, & pacificentem cum ordinante, seu presentatore non peturum ab eis alimenta. Quod ad hoc verum est, vt etiam si ignoranter procedat hanc poenam incurrat, modò non sit ignorantia omnino inuincibilis, & inculpabilis. Vt docuit Suar. disp. 31. sect. 1. n. 34. Garpar Hurtado de suspens. disp. 1. §. 37. Coninch. disp. 1. §. dub. 5. num. 3. Ordinans verò à collatione Ordinum, presentans ab eorum executione per triennium maneat suspensus. Quod si seculo hoc pacto, Ordines recipias ab Episcopo conficio tue inopix, & defectus tituli nullam poenam ipso iure incurris. Nam esto in cap. venimem, & cap. sanctorum, 70. diff. poena suspensionis in dicta ordinato fuerit, reuocata fuit in cap. cum secundum Apostolum de Præbendis. & cap. si Episcopus eodem tit. in 6. imposita ordinanti obligatione ordinatum alendi, quam obligationem solum creditur renouasse Conc. Trident. sess. 21. c. 2. de reformat. Verum si Episcopus ignarus omnino fit huius defectus, tu verò falsis probationibus titulum finxisti, est multi probabiliter exilimente te manere suspensum, probabilis est nullam suspensionem ipso iure incurere, neque ordinantem obligatum esse tibi alimenta subministrare, vt potè qui nullam culpam commiserit: quæ omnia latius probata sunt hac 3. tract. de Ordine punct. 11.

§. 11.

De suspensionibus ipso iure latis contra Clericos, ob prauum vsu Ordinis suscepi.

- 1 Declaratur prima suspensio adversus Clericum recipientem oblationes à manifesto usurario, vel eius corpus defunctum Ecclesiastica sepultura.
- 2 Declaratur secunda quæ est adversus Parochum, vel alium Sacerdotem sine Regularum, sine Sacularum, qui alterius Parochi sponso sine illorum parochi licentia, matrimonio iungere vel benedicere ausus fuerit.
- 3 Tertia refertur adversus Sacerdotem sacularum, vel regularem matrimonium clandestinum non prohibentem, seu illis interessentem.
- 4 Quarta refertur adversus Clericum secundas nuptias benedicentem.
- 5 Quinta adversus Episcopum, vel Presbyterum ingressum ad Missarum solemniam celebranda, si præsumat recedere, vt ab alio Missa sacrificium perficiatur.
- 6 Sexta adversus Sacerdotem sacrificantem, & se à communione suspendentem.
- 7 Septima adversus eos qui Ordine continentur in loco interdicto.
- 8 Octava refertur adversus Sacerdotes, tam saculares, quam regulares non seruantes in decreto sanctæ Congregationis. Romana edito 16. Julij ann. 1525. præscribuntur.

1 Prima sumitur ex c. quia in omnibus de vsuris, adversus clericum quia à manifesto vlturario oblationes receperit, vel eius corpus defunctum tradiderit Ecclesiastica sepultura. Quæ suspensio est ab officio, donec Episcopo suo videatur satisfactum, compelliturque oblationes receptas restituere iudicis sententia interveniente. Vt colligitur ex illis verbis Textus; Reddere compellatur. Nominè obligationum venit quod Deo offertur liberè in recognitionem digne excellentiæ, non vero quod debitum est, & ministris Ecclesiæ conceditur in suorum laborum stipendium, & eorum sustentationem. Vlturarius autem debet esse manifestus non vtinque, sed per denunciationem, quia post Extravag. Ad evitanda scandala, solum denunciatum tenetur vitare. Sicut hæc omnia tradunt Suar. disp. 31. sect. 2. à n. 6. Coninch. disp. 1. §. dub. 5. num. 41. Filiucius, tract. 17. cap. 6. num. 100. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 3. p. 2. Ad idem reduci potest suspensio lata cap. super eod. de Raptoribus, vbi Clerici qui raptoribus Ecclesiarum absque vlla facta satisfactione sacramentum absolutionis impendunt, aut eorum sepulture interfuerint, vel eorum elemosynas recipere attentaverint, seu huiusmodi rapinæ participes inveni fuerint Ordinis sui damnium irrecuperabiliter pati, & Ecclesiastico beneficio carere debent. Quæ suspensio non videtur ipso iure lata, sed ferenda, vt indicat illa verba patientium, careant. In Conc. Trident. verb. sess. 22. cap. 11. de reformat. etiam post integram satisfactionem, & absolutionem

nem à suorum Ordinum executione suspendi arbitrio sui Ordinarij debent.

Secunda sumitur ex Conc. Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. quæ est adversus Parochum, vel alium Sacerdotem sine regularem, sine sacularum, qui alterius Parochi sponso sine illorum parochi licentia (etiam si sibi licere contendat ex privilegio, vel ex immemorabili consuetudine) matrimonio iungere, vel benedicere ausus fuerit. Quæ suspensio ab officio, & beneficio videtur esse, quia absolute fertur, vt tradit Bonac. disp. 3. q. 3. §. 5. num. 7. Filiucius, tract. 17. cap. 6. §. 4. num. 101. At vt prædicti Doctores sumant, probabilis est sententia Suarez disp. 3. §. 1. sect. 3. n. 18. asserens solum esse suspensionem ab officio, & munere sacerdotali; siquidem fertur non solum in Sacerdotes saculares, sed regulares, & per modum vnius, & consequenter ab aliqua actione quæ illis communis sit. Præterquam quod poena culpæ commensurari debet. Cum autem culpa solum sit adversus sacerdotale officium, poena suspensionis solum sacerdotale officium spectare debet. Durat autem hæc suspensio quousque ab Ordinario illius parochi qui matrimonio interesse debebat, vel sponso benedicere; absolutio præstetur, vt expressè notatur in dicto Textu. Excommunicationem autem latam in Clement. 1. de Privilegiis adversus Sacerdotem regularem matrimonio absque parochi licentia assistentem, cessare credunt Sayrus lib. 4. thesauri, cap. 1. §. 10. Henriq. lib. 1. cap. 39. num. 3. Filiucius, tract. 17. cap. 6. num. 101. Rebell. post 4. lib. declaration. sect. 2. num. 82. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 3. §. 5. num. 6. ob impositam à Conc. Trident. suspensionem, ne vnicuique delictum duplici poena puniatur, maxime quia receptum apud Doctores est poenam, seu legem nouo iure appositam alicui delicto corrigere grauiorem iure antiquo appositam, vt multis comprobat Sanchez lib. 3. de matr. disp. 48. num. 8. Sed appositum in presenti verius videtur, vt docuit Nauarr. lib. 5. Consil. tit. de penis, consil. 1. alias lib. 1. tit. de constitutionib. consil. 10. Maiolus lib. 3. de irregulari. cap. 2. §. 12. Man. i. i. sum. cap. 2. §. 9. num. 14. Sanchez dicto lib. 3. disp. 48. num. 8. Quia cum hæc poena ipso iure infligatur, nec sint incompatibiles, vtique censendus est Sacerdos regularis ligari. Illa verò doctrina, quod poena mitior noua lege inducta corrigat antiquam, verum habet in poenis à Iudice infligendis, quia vnica actione eas infligit, non vero in his quæ ipso iure latae sunt.

Tertio placet Henriq. lib. 13. cap. 39. num. 3. Sayro, lib. 4. thesauri, cap. 1. §. 10. num. 8. suspensionem ab officio per triennium ipso iure ferri adversus Sacerdotem sacularum, vel regularem matrimonium clandestinum non prohibentem, seu illis interessentem ex cap. cum inhibito de clandest. desponsat. impuber. Sed rectius Couarru. in 4. decretal. 2. p. cap. 6. num. 1. Sanchez lib. 3. disp. 48. à num. 6. Bonac. t. 3. disp. 3. q. 3. §. 5. num. 9. Filiucius tract. 17. cap. 6. num. 102. censent suspensionem non esse ipso iure latam, sed ferendam; quia Textus vtitur verbo suspendatur, quod actionem Iudicis denotat.

Quarta refertur ex cap. capellanum de secundis nuptiis, adversus Clericum secundas nuptias benedicentem. At vt Glossa ibi. Couarru. 4. decretal. 2. p. cap. 8. §. 11. num. 2. Bernard. Diaz pract. cap. 74. Henriq. lib. 13. cap. 39. num. 3. Sanchez lib. 7. disp. 81. num. 27. Sayrus cap. 1. §. 10. num. 4. Filiucius tractatu 17. cap. 6. num. 105. Bonacina t. 3. de censur. disp. 3. q. 3. punct. 5. docent in prædicto Textu non esse censuram latam, sed ferendam.

Quinta adducitur ex cap. nullus Episcopus de consecrat. dist. 1. vbi Episcopus, vel Presbyter ingressus ad Missarum solemniam celebranda si præsumat recedere, vt ab alio Episcopo, vel Presbytero Missarum solemniam suppleantur, nisi aliqua passio ne vrgente à sacro Corpore, & Sanguine Domini nostri Iesu Christi suspenditur. Sed an hæc suspensio sit ipso iure lata, an ferenda? Non conueniunt Doctores. Nam Sayrus lib. 4. cap. 15. num. 1. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 3. p. 2. existimant ipso iure latam esse, quia Textus inquit: A Corpore, & Sanguine Domini nostri Iesu Christi sit suspensus, quæ verba actionem ipsius legis, non iudicis denotant. Sed rectius contrarium docuit Glossa ibi, vtens loco illorum verborum; Suspenditur, verbo suspendatur. Et Filiuc. tract. 17. cap. 1. §. 10. 3. Nam cum in materia penalium stricta interpretatio faciendâ sit, & verba illa suspensus sit indifferentiâ sint ad significandam censuram latam, & ferendam, non est cur latam esse intelligamus; maxime cum in c. nihil. 7. q. 1. vbi eiusdem casus mentio fit, dicatur, Excommunicationis sententiam sustinebit, quod iudicis officium requirit. Et licet Doctores dissentiant, an hæc poena sit suspensio, an verò excommunicatio. Alij vt Archidiacon. dict. cap. nihil censent esse excommunicationem minorem, alij vt Maiolus lib. 3. cap. 16. in fine excommunicationem maiorem esse affirmant, quia separatio ab altari anathema dici solet. Cap. Engeltrudam, 3. q. 4. & cap. nemo per ignorantiam de consecrat. dist. 1. At verius est esse suspensionem ab officio sacerdotali celebrandi, quia separari à Corpore, & Sanguine Christi nequit Sacerdos, nisi separetur à celebrandi munere. Neque obest Textus in cap. nihil, vbi expressè de excommunicatione sermo habetur; quia ibi excommunicatio ferenda indicitur

ob sacrificium, ex quacunque occasione inchoatum relinquatur, at in cap. nullus Episcopus, suspensio iudici videtur, si relinquatur sacrificium imperfectum, ut alius Episcopus, vel Presbyter illud perficiat, vt colligitur ex illis verbis: Nullo modo auceat data occasione recedere, vt ab alio Episcopo, vel Presbytero Missarum solemniam suppleantur.

- 6 Sexta sumitur ex Concilio Tolet. in cap. relatum de consecrat. dist. 2. vbi Sacerdos sacrificans, & se à communione suspendens (intellige culpabiliter) à gratia communionis qua se indecenter priuauit per annum repellitur ipso iure, vt demonstrant illa verba Textus; Anno vno repulsum se nouerit. Non enim actionem futuram denotant, sed presentem, & à lege appositam: vt aduertit Filliucius, tract. 17. cap. 15. numero 104. Sed an hæc sit propria suspensio, an species excommunicationis, vel interdicti? non est constans sententia. Probabilius existimo esse suspensionem, eo quod Sacerdos communionem in sacrificio omittens non prohibetur à communione more laicorum recipienda, sed à communione in sacrificio, & consequenter prohibetur à celebratione quæ est vera suspensio. Quod si Sacerdos vtramque speciem consecrans vnam tantum malitiosè assumat, & ab alia se indecenter suspendat, ea tantum directè priuatur, indirectè tamen vtraque, cum non possit vnam sine alia recipere. Sicut hæc docent Sayrus, lib. 4. cap. 15. num. 2. Alect. 2. dist. 11. cap. 3. Maior, de irregularit. lib. 3. cap. 16. Bernard. Diaz, pract. cap. 42. Bonac. 1. de censur. dist. 3. qua. 3. punct. 3.
- 7 Septima à pluribus Doctoribus asseritur latam esse aduersus eos qui Ordine vtuntur in loco interdicto. Probant hanc sententiam ex cap. tanta de excessib. pralator. Glossa ibi verbo irritas, Syluest. verbo interdictum. 6. n. 3. Angel. eodem 7. num. 7. Armilla, num. 18. eo quod sententiæ data ab Episcopo violante interdictum, & collationes, & institutiones beneficiorum ab eodem factæ decernuntur irritæ, & inanes. Signum ergo est suspensionem esse ab officio, quia hæc est suspensio quæ iurisdictione priuat. Alij hanc suspensionem probant ex cap. Episcoporum de Privilegiis in 6. Alij ex cap. postulasti, de Clerico excommunicat. ministr. Alij ex cap. is qui de sentent. excommunicat. in 6. Sed vt rectè expendit Filliucius, tract. 17. cap. 15. quest. 2. num. 8. ex nullo ex prædictis Textibus suspensio probatur. Nam ex cap. tanta id non conuincitur. Non enim sententiæ data ab illo Episcopo qui violauit interdictum decernuntur irritæ, quia suspensus erat à iurisdictione ob interdicti violationem, sed quia erant iniuste. Vnde non omnes sententiæ, & collationes ab eo factæ irritantur, sed ex tantum, quæ occasione interdicti violandi prolata sunt, vt ibidem cauetur in 2. parte illius Textus, manifestum est non ferri ipso iure suspensionem, siquidem dicitur eos qui prædictum interdictum violantur auctoritate Apostolica ab officio, & beneficio suspendas: indicatur ergo sententiæ ferenda, non ipso iure lata. Neque item probatur hæc suspensio ex cap. Episcoporum; quia ibi solum continetur quædam species interdicti laicis, & Clericis communis, scilicet prohibitio ab ingressu Ecclesiæ. Neque probatur ex cap. postulasti: quia ibi asseritur Clericos violatores interdicti si sæculares sint, esse beneficiis spoliandos; at vero regulares in arctum monasterium detrudendos, quod penam ferendam denotat, non latam. In cap. vero is qui non suspensio, sed potius irregularitas quædam indicitur, siquidem ineligibilis redditur. Præterquam quod illa verba Textus, Adeo efficitur ineligibilis, vt neque ad eligendum cum alijs debeat admitti; non videtur sententiam latam, sed ferendam continere.
- 8 Octaua referri potest ex decreto sanctæ Congregationis Romanæ visitationis, edito die 10. Iulij anno. 1627. quo suspenduntur à munere audiendi confessiones Sacerdotes tam sæculares, quam regulares, non seruantes ea quæ in prædicto decreto statuuntur, videlicet si absque expressa licentia in scriptis Romani Vicarij confessiones in priuatis domibus audiant, dummodò non fuerint Cardinalium, Oratorum, Regum, & magnorum Principum, Ducum, & nepotum Romani Pontificis, vel infirmorum qui nequeunt absque graui incommodo ad Ecclesiæ confugere: Cum verò confessiones in Ecclesiâ audierint, debent si Clerici sæculares sint superpelliceo, & stola indui, si regulares stola. Mulierem verò confessiones si contingat in ædibus fieri, semper excipiendæ sunt ostiis apertis. Hæc constitutio, illiusque poena extra Episcopatum Romanum vim non habet, cum non à Pontifice, sed à Congregatione visitationis lata sit. Quinimo Urbanus VIII. prædictam prohibitionem magna ex parte creditur temperasse, vel potius abstulisse. Sicuti latius hæc tradit Bonacina tom. 3. de censur. disputatio. 3. quaestio 3. puncto 4.

§. III.

Expenduntur suspensiones ipso iure latae aduersus Clericos, ob violationem obligationum, quæ ipsorum sunt propria.

- 1 Prima suspensio refertur qua est aduersus Clericos scientes aliquem ad Episcopatum, Rectorem, seu beneficium eligunt, contra formam præscriptam in cap. cum in curiis de electione.
- 2 Secunda refertur aduersus electores, & qui per abusum secularis potestatis aliquem ad beneficium Ecclesiasticum eligunt.
- 3 Tertia aduersus confirmantem, seu approbantem electionem indigni.
- 4 Quarta continetur aduersus Clericos beneficium habentes, seu curam altius Ecclesiæ, qui Ecclesiæ alieni debitis grauantur &c.
- 5 Quinta aduersus Clericum beneficiatum qui aliquod malitiosè opponit in personam electi ad dignitates, personatus, & Canonicas, & in probatione deficit.
- 6 Sexta aduersus electores Episcoporum, qui electionem factam siue in concordia, siue in discordia culpabiliter omittunt præsentare electo infra octo dies &c.
- 7 Septima aduersus compromissarium, qui scienter eligi indignum ad Episcopatum, vel superiorem dignitatem.
- 8 Octaua aduersus eos qui Sede vacante bona Ecclesiæ Cathedralis Regularis, vel Collegiæ occupant, inter se diuidunt, surripunt, dilapidant &c.
- 9 Nona aduersus exercentes munus conferentium, & ne aliu quam de manifestis iniuriis, & violentiis scienter sitromittentes.
- 10 Decima aduersus iudices Ecclesiasticos, ordinarios, & delegatos, qui in iudicio contra conscientiam, & contra iustitiam in grauenam partis alterius quidquam fecerint per gratiam, vel per sordes.
- 11 Undecima aduersus Clericos inferiores Episcopo, eorumque familiares, qui occasione visitationis Ecclesiæ aliquid pecuniam, seu munus etiam sponte oblatum prætermoderatum viderunt, & suorum pro tempore visitationis infundendum acceperint, nisi infra mensem duplum Ecclesiæ grauatæ restituerint.
- 12 Duodecima aduersus Clericos beneficiarios, qui velle iudicij absque rationabili causa vtuntur.
- 13 Decimatercia aduersus Cancellarium Vniuersitatis, contra formam gradum Doctoris, vel Magistri non exacto prius iuramento à Doctorando, quod in ea solemnitate non insumit ultra tria milia Turonensium argenteorum.
- 14 Decimaquarta aduersus postulantes Cathedralium Ecclesiæ qui 27. annum nondum attingerint, vel postulantes aliquos Mendicantes ad inferiores Ecclesiæ Cathedralium.
- 15 Decimaquinta aduersus Ordinarios quoscumque, eorumque commissarios, & delegatos, qui in Romana curia prius negotiis commorantes, beneficiis priuant, aliisque conferunt.
- 16 Tandem refertur suspensio aduersus Episcopos, aliosque Prelatos admittentes resignationem contra formam præscriptam à Pio V.

Prima suspensio ipso iure lata habetur in e. cum in curiis §. Clerici de electione, aduersus Clericos qui scienter aliquem ad Episcopatum, Rectorem, seu beneficium, cui animarum cura annexa est, eligunt, contra formam in dicto cap. præscriptam, quæ est, vt nemo in Episcopum eligatur qui trigessimum ætatis annum non exegerit, & ex legitimo matrimonio natus non fuerit, & vita & scientia commendabilis non demonstrauerit. In Decanatum, Archidiaconatum, aliisque beneficium parochiale nisi vigesimum quintum annum inchoauerit, & moribus, & scientia commendandus existat. Eligens igitur ad præfata beneficia contra prædictam formam triennio suspenditur ab Ecclesiasticis beneficiis non quibuscunque, sed illius Ecclesiæ in quam eligendo indignum deliquit, iuxta textum in c. si compromissarius, de elect. in 6. Et notatur Suar. dist. 31. sect. 3. num. 10. Bonac. 3. de censur. dist. 7. quaest. 4. punct. 1. num. 8. Et insuper priuatur ipso iure potestatis eligendi pro ea vice. Quod si in illa Ecclesiâ nulla beneficia obtinet, hanc suspensionem à beneficiis non incurrit, sed arbitrio iudicis puniendus venit. Debet autem electio fieri indigni, indignitate proueniente ex defectu ætatis, natiuitatis, morum, & scientiæ ad præfata beneficia requisitorum, quia id necessarium est, vt electio esse censetur contra formam in eo textu præscriptam, Quare si ex alio capite indignitas pro-

venit, non est locus huic censuræ; vt notavit Suar. *supra*, numero 1. Bonac. *num. 2.* Item debet esse electio ad Episcopatum, Decanatum, Archidiaconatum, aliudve beneficium, cui animarum cura annexa sit, quia de ipsis tantum textus loquitur. Vnde pro electione indigni ad beneficia simplicia nulla est pena ipso iure statuta. Episcopi vero si in hac electione delinquant, hanc suspensionem non incurunt, quia non exprimitur; priuantur tamen potestate prædicta officia, & beneficia conferendi: vt habetur in *dicto cap. cum in cunctis*: & beneficia conferenda iuxta textum in *c. nihil est de electione*: & notavit Suar. *supra*, & Bonac. *n. 7.*

Secundo aliqui affirmant ferri suspensionem in *cap. quisquis de elect.* aduersus electores qui per abusum secularis potestatis aliquem ad beneficium Ecclesiasticum eligunt. Sed verius est quod docet Glossa *ibi verbo suspendantur*. Suar. *disput.* 31. *sect. 3. numero 12.* Bonacina *tom. 3. de censur. disputat. 3. quest. 4. punct. 5. num. 3.* suspensionem ab officio, & beneficiis *ibi* appositam non esse ipso iure latam, sed ferendam, vt constat ex illis verbis Textus: *Ab officio, & beneficiis penitus suspendantur per triennium.* Nam verbum *suspendantur* actionem iudicis denotat: suspensionem vero, seu priuationem potestatis eligendi quam incurunt existimat Suar. *supra*, *num. 12.* ipso iure incurri ex illis verbis; *Eligendi tunc potestate priuantur.* Sed probabilius Glossa *verbo tunc*. Alterius *t. 2. disputat. 16. capit. 5. sub finem.* Bonacina *dicto punct. 5. num. 3.* censent eam priuationem non induci ipso iure, sed post triennium suspensionem ab officio, & beneficiis; quia illa verba præstant hunc sensum, qui præstatam electionem per abusum secularis potestatis presumptoriter celebrare, ab officio, & beneficiis penitus suspendantur per triennium, quia suspensionem durante eligendi potestatis sunt priuati. Illud certum Episcopos huic penæ non subici, quia illorum in hac parte non est facta expressa mentio. Præterquam quod ipsi ibidem aliter cauentur puniri, electas vero electioni præfate consentiens, electionis commodo caret, & intelligibilis est, & absque dispensatione non valet ad aliquam eligi dignitatem. Censetur autem electio fieri cum abusu potestatis secularis, quando facultas potestatis absque privilegio Pontificis se electioni immiser, & auctoritatem illi præbere intendit, quod sic electores Ecclesiastici liberè permittant: prædictis penis subiciuntur.

Tertio placet grauius Doctoribus, Glossa in *cap. nihil est de electione*. Henrici *lib. 13. cap. 39. num. 2.* Sayro *lib. 4. cap. 1. 2. num. 35.* Vinaldo, *tit. de suspens. numero 97.* confirmantem, seu approbantem electionem indigni ætate, scientia, & moribus ad curam animarum, suspendi à fructibus beneficij, & priuari potestate confirmandi primum illius electi successorem. Sed rectius Bonac. *t. 3. de censur. dist. 3. q. 4. p. 4.* existimat in prædicto textu non ferri suspensionem ipso iure, quia vtitur verbis *carcat, & suspendatur* quæ iudicis officium requirunt, iuxta benigniorem interpretationem, quæ in decretis pernalibus amplectenda est.

Quarta suspensio continetur in *cap. si quorundam 2. de solutiõibus*, aduersus Clericos beneficium habentes, seu curam aliquis Ecclesie, qui Ecclesiam alienis debitis grauant, seu litteras, vel sigilla alicui concedunt, quibus Ecclesia possit obligari ab administratione spiritualium, & temporalium ipso iure suspendantur, & insuper decernitur Ecclesiam ad solutionem talium debitorum nullatenus teneri, nisi quatenus in eius utilitatem conuersum sit. Sicuti latius explicant Glossa, & Panormit. *ibi*. Suar. *disput.* 31. *sect. 3. numero 2.* Filliuc. *tractat. 17. capit. 6. q. 5.* Bonacina *tom. 3. de censur. disputat. 3. q. 4. punct. 14.* & alij: Sed an hæc suspensio summo Pontifici referatur? Variant Doctores. Nam Panormit. *num. 4. Suar. num. 2.* Filliucius *num. 107.* affirmant, eo quod hæc suspensio videatur lata per modum penæ, & non per modum censuræ. Sed rectius contrarium docuit Angel. *verbo suspensio. 1. casu 10.* Syluest. *eodem §. 6. vers. 10.* Bonac. *pum. 14. num. 8.* quia nulum est verbum ex quo colligatur hæc suspensio in puram penam esse impostam, & casu quo in penam imposta esset, cum non referatur Episcopo, venit concedenda iuxta ea que *pum. 4.* diximus.

Quinta fertur in *cap. statimimus. §. adicietes de elect. lib. 6.* & in *cap. si compromissarius eodem tit. §. lib. aduersus Clericum beneficium*, qui aliquid malitiosè opponit in personam electi ad dignitates, personatum, vel canonicas, & in probatione deficit. Quæ suspensio est triennis à beneficiis subintelligitur habitis in illa Ecclesia cuius electionem impugnare conatus est, vt penæ sit culpæ proportionata: & colligitur ex *dicto cap. si compromissarius. & ibi* Glossa *verbo illius beneficiis*. Suar. *disputat. 31. sect. 3. num. 11. in fine.* Filliuc. *tractat. 17. cap. 6. q. 8.* Bonacina *tom. 3. de censur. disputat. 3. q. 4. punct. 9. num. 8.* Quod si non obstante hæc suspensio administrationi beneficiorum temerè se ingererit ipso iure beneficiis perpetuò priuatur, nullam super hoc de misericordia spem, aut fiduciam habiturus, nisi manifestissimè constituerit documentis, quod iuxta à calumniæ vitio causa probabilis, & suffi-

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars V.

ciens excusaret. Vt autem hæc priuatio effectum habeat, necesse est accedat sententia saltem declaratoria criminis, quia nemo tenetur ius questum à se abdicare, nisi per sententiam compullus, vt aduertit Bonacina *dicta disput. 3. q. 4. punct. 9. numero 9.* Impugnans verò præfaram electionem non ob defectum electi, sed ob defectum electorum, vel ob omisam formam in electione seruandam, si plenè non probauerit ad expensas factas à parte aduersa condemnandus est vt cauetur in *dicto cap. statimimus*: quod idem dicendum est si deficiat in probatione defectuum quos in personam electam obiecit. Est tamen differentia inter hunc casum, & præcedentem, quod impugnans electionem ob defectum formæ, plenè probare debet impugnationem, vt condemnationem expensarum curet: at impugnans electionem ob defectum electi videtur satisfecisse suæ intentioni, si semiplenè defectum probauerit: quia stante semiplena probatione dici nequit calumniator. Et tunc ob hanc causam diuersimodè textus de his probationibus locutus est: si enim vellet obiecientem electo deficiam suspendere à beneficiis, eo quod in probatione plena defecerit, cur non addidit plena, sicuti expressit in casu præcedenti? Non igitur incurrit hanc suspensionem, esto in probatione plena defectus obiecti deficiat, si semiplenè illum probauerit. Vti tradunt Hostiens. & Archidiacon. relati à Glossa in *dicto cap. statimimus, verbo qui vero in probatione*. Suar. *disput.* 31. *sect. 3. num. 11.* Sed verius est quod indicat *ibi* Glossa, & docuit Geminian. *num. 5.* Ancharan. *num. 6.* Alterius, *t. 2. disputat. 13. cap. 4. col. 2.* Bonac. *disput. 3. q. 4. punct. 9. num. 4.* si deficiat in probatione plena suspensioni subici, quia id videtur explicatum à Gregor. X. in *cap. vt circa de elect. lib. 6. vbi* referens, & confirmans decisionem Innocent. I. V. in *cap. statimimus* inquit: *Ulla sanè que felici recordationis Innocent. Papa quartus, contra non plenè probantes ea que in formam, vel in personam obiecerunt, in suo volumus robore permanere.* Notandumque est verbum *plenè*, quod afficit vtrumque obiecientem scilicet in formam, & in personam, præterquam quod in probatione deficit qui plenè suam intentionem non probat; siquidem ob illius defectum obtinere non potest electionis cessationem, Vti notat Glossa in *Clemen. constitutionem, verbo fides de electione*. Illud certum excusari ab hac censura, si inculpabiliter in probatione deficiat, eo quod testes de veritate deposituri renuant deponere, vel ipse electus à defectu obiecto liberatus occultè sit. Sicuti notant Suar. *dicta disputat. 31. sect. 3. num. 12.* Filliuc. *tractat. 17. cap. 6. q. 8.* Bonac. *tom. 3. de censur. disputat. 3. q. 4. punct. 7. num. 7.* Item si obiectis pluribus defectibus vnium tantum plenè probet, qui sufficiens sit ad electionem cassandam, vt docet Glossa alijs relatis in *dicto cap. statimimus, verbo defecere*, quia ea probatione stante conuincitur nec dolosè egisse, nec temerè electionem impugnasse. Ad extremum auerte nomine electi, intelligi debere quemlibet præfentatum, nominatum, postulatam, seu quolibet modo prouisum. Argum. *cap. si compromissarius de elect. lib. 6.* Deinde debere esse prouisum non ad quodcunque beneficium, sed ad dignitatem, personatum, seu Canonicatum, vt declaratur in *dicto cap. statimimus. §. sed est pars.* Et notavit *ibi* Glossa, Suar. *disput. 31. de censur. sect. 3. num. 2.* Filliucius *tractat. 17. cap. 6. q. 8.* Bonac. *disput. 3. de censur. in part. c. 4. p. 9. n. 3.* Sub nomine dignitatis Episcopatus videtur comprehensus. Argum. *cap. si compromissarius de elect. in 6.* quia est suprema dignitas, & tradunt relati Doctores.

Sexta habetur in *cap. cupientes. §. ceterum de elect. lib. 6.* aduersus electores Episcoporum, qui electionem factam suæ in concordia, siue in discordia culpabiliter omiserint præfentare electo infra octo dies, enumerandos non à puncto electionis, sed ab eo puncto quo electione facta possint commode electo eam præfentare. Hi igitur omnes, & singuli qui culpabiles in hac omissionem extiterint ab omnibus beneficiis, quæ in illa Ecclesia de cuius electione agitur, obriunt, suspenduntur per triennium continuam, enumerandum ab eo puncto quo dicta suspensio contrahitur. Quod si illo triennio durante temerè se ingererint in prædictorum beneficiorum administratione illis perpetuò priuantur. Sicuti hæc omnia tradit Glossa *ibi* & Doctores communiter. Paludan. *dist. 18. q. 7. casu 1.* Syluest. *verbo suspensio, n. 2. §. Henrici lib. 13. c. 39. num. 2.* Sayr. *lib. 4. thesauri, c. 1. §. 12.* Suar. *disput. 31. sect. 3. n. 4.* Bonac. *t. 3. de censur. disput. 3. q. 4. p. 8.* Eadem penæ extenditur in *dicto cap. aduersus electores se electioni opposentes*, qui infra tempus, & modum *ibi* præscriptum ad Sedem Apostolicam non accesserit per se, vel per procuratores, aut certas personas ad hoc destinatas ad reddendam totius negotij rationem. Et tandem idem decernitur cum aliquis postulatatur. Hæc tamen electiones iam non sunt in vsu, vt bene aduertit Suar. *disput. 31. sect. 3. num. 5.*

Septima continetur in *cap. si compromissarius de elect. lib. 6.* aduersus compromissarium qui scienter, seu vt alijs placet ex ignorantia crassa, & culpabili eligit indignum ad Episcopatum, vel superiorem dignitatem, non verò ad dignitatem inferiori, suspenditur triennio à beneficiis Ecclesiasticis, si quæ habet in illa Ecclesia in quam deliquit.

quit. Compromittentes vero si scienter ratam indigni electionem habuerint pro ea vice eligendi sunt potestate privati, suspensionem tamen praedictam non incurunt, quia nec in dicto cap. si compromissarius, neque alibi habetur. Atque ita tradunt Glossa ibi: Suar. disp. 3. sect. 3. num. 9. Alterius t. 2. disp. 1. c. 2. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 4. p. 3. Eademque poena suspensionis extenditur ad eum qui alicuius Episcopi, vel Superioris electionem, postulationem, aut provisionem impugnavit in probatione deficit eius quod obicit in personam electi, iuxta ea quae superius annotavimus.

8 Octava refertur in cap. quia sapere de elect. lib. 6. adversus Capitula, Collegia, Conventus, & singulares personas, quae Sede vacante bona Ecclesiae Cathedralis, regularis, vel collegiatae a Praelatis ipsarum Ecclesiarum dimissa, vel vacationis tempore aliquo modo obvenientia, quaeque in utilitatem dictarum Ecclesiarum expendi deberent, vel futuris successoribus reservari, occupant, inter se dividunt, surripunt, dilapidant, dissipant, & consumunt in eorum graue dispendium, & iacturam. Qui ergo hoc facere praesumpserit ab officio, & beneficiis quibuscunque suspendentur, donec plenè restituerint quidquid de bonis acceperint supra dictis.

Sub hac constitutione solum comprehenduntur personae quae sunt ex Ecclesiae, Collegio, seu Conventu, cuius bona usurpantur, quia pro his tantum est dispositio, ut constat ex illis verbis: Capitula, Conventus, Collegia, & singulares eorumdem personae. Et notavit Glossa verbo eorumdem. Secundo non comprehenduntur usurpantes bona quae ad alios praeter Ecclesiam, vel successorem pertinent, quia de his tantum bonis textus locutus est. Tertio non extenditur ad usurpantes bona, quae ad inferiores beneficiatos, vel Ecclesias spectant, quia constitutio solum agit de bonis Ecclesiae Cathedralis, Regularis, vel Collegiatae: sicuti latius tradunt Suar. disp. 3. sect. 3. num. 3. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 4. p. 15. per totum.

Hae suspensio est ab officio tum Ordinis, tum iurisdictionis, & etiam a beneficiis non solum ipsius Ecclesiae in quam commissum est delictum, sed ab omnibus ubi que possessis, quia id denotat pronomen illud quibuscumque, quod generaliter est, & omnia comprehendit. Argum. l. g. à procuratore. Cod. mandati. & cap. solita. de maiorit. & obedienti. & notavit Bonacina disputat. 3. quest. 4. punct. 15. num. 9. adversus Panormit. Alterum, & alios. Durat autem suspensio donec plenè restitutum fuerit quod sublatum, vel dissipatum est. Censetur vero plenè esse restitutum, tamen materia levis quae peccatum mortale non attingat, omittatur; vel si is cui restitutio faciendae est, remittat, ut notavit Bonac. supra, numero 12. & 13.

Huius suspensioni similis est quae habetur in cap. praesenti, de officio ordinarij in 6. ubi suspenduntur ab officio, & beneficio, omnes Ecclesiasticae personae Episcopis infer oes, quae vacantibus personatibus, dignitatibus, prioratibus, vel aliis Ecclesiis sibi subiectis, vel ad eorum collationem, ordinatorem, presentationem, vel custodiam pertinentibus bona in ipsis inuenta, seu vacationis tempore venientia occupant, aut in suos usus quomodolibet convertere praesumunt, nisi aliquo iusto titulo ad illos pertinent.

9 Nonò suspenduntur qui munus exercentes conservatoris de aliis quam de manifestis iniuriis, & violentiis scienter se intromiserint iudicari, seu ad alia quae iudicalem indaginem exigunt, suam extenderint potestatem. Vbi habetur in capite hac constitutione de officio, & potest. iudicis delegati. Et notandum est verbum sceleris, nam si ex ignorantia etiam culpabili (modo affectata non sit) aliquid horum contingat, huic censuræ non est locus, ut tradit Suar. disputat. 3. sect. 3. numero 17. Fillucius tractat. 17. capit. 6. numero 118. Moneta de conservatorib. cap. 7. q. 12. Bonacina tom. 3. de censur. disputat. 2. quest. 2. punct. 35. numero 10. Episcopi etsi numerentur inter illas personas quae officium conservatoris exercere possunt, non tamen huic censuræ subiacent, esto delinquentes sint, quia in praedicta suspensione non exprimitur, quod necessarium erat iuxta Textum in cap. quia periculosum, de sentent. excommunicat. in 6. ut docuerunt Suar. Filluc. Bonacina loc. alleg. adversus Moneta. d. q. 12. suspensionem quam hi conservatores incurunt existimat Suar. disputat. 3. sect. 3. num. 17. Moneta de conservatorib. cap. 7. q. 12. esse officio absolute tum ordinis, tum iurisdictionis. Quae opinio sustinenda esset spectato praedicto cap. hac constitutione, quia ibi nulla restitutio constituta est. At spectata constitutione Gregor. XV. edita 20. Septemb. anno 1621. quae incipit: Sanctissimus in Christo Pater, solum est suspensio ab officio conservatoris, ut in eo conservator puniatur in quo deliquit. Neque hac suspensio extenditur ultra annum numerandum ab eo die, quo limites suae potestatis excessit. A beneficio autem nullo modo manet suspensus, quia neque in cap. hac constitutione, neque in Bulla Gregorij mentio facta est, & poena non sunt extendendae ultra verborum proprietatem: uti advertit Suar. loco citato. Bonacina tom. 3. disputat. 3. quest. 5. punct. 2. in fine.

Decimò lata est suspensio ab Innocent. IV. in cap. cum aternis. 1. de sentent. & re iudic. lib. 6. adversus Iudices Ecclesiasticos ordinarios, & delegatos, qui in iudicio contra conscientiam, & contra iustitiam in gravamen partis alterius quidquam fecerint per gratiam, vel per torques. Et hi suspenduntur ipso facto per annum à die commissi criminis ad executionem officij non solum iurisdictionis, sed etiam ordinis, si quidem irregulares sunt, si suspensione durante damnablem ter se ingererint divinis, uti notavit Gemina. lib. Nauar. cap. 17. numero 157. Sayrus, lib. 4. thesauri, cap. 13. num. 3. Sicuti disputat. 3. de censur. sect. 3. num. 16. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. q. 5. punct. 3. numero 8. Sub nomine Iudicis ordinarij vel delegati non comprehenditur arbiter, arbitrator compromissarius, quia ii non tam sunt Iudices, quam compromissores, & à fortiori non comprehenditur meus executor, quia hic non iudicat, sed iudicatum executur: sicuti tradit Glossa ibi verbo in iudicio. Nauar. Suar. Sayrus. Bonacina loc. alleg. Episcopus vero est Iudex ordinarius sit, quia tamen in praefata suspensione non exprimitur, sub ea non comprehenditur, iuxta repetitum textum in cap. quia periculosum. De sentent. excommunicat. in 6. Ad incurrendam tamen hanc suspensionem requiritur ut iudex in iudicio non extra aliquid praesumat, nec in gravamen alicuius partis contra conscientiam, & contra iustitiam. Potest enim procedere contra conscientiam, si ex odio sententiam proferat, & non contra iustitiam, quia sententia iusta est etsi iniquè prolata, & potest procedere contra iustitiam, & non contra conscientiam, si per ignorantiam quod iniustum est pro iusto iudicaverit. Requiritur ergo utriusque & quod gravamen iniustum sit, & quod sit contra conscientiam: ut docuit Glossa in dicto verbo & contra. Nauar. c. 17. n. 157. Suar. disp. 3. sect. 3. n. 16. Sayrus lib. 4. c. 13. num. 3. Bonac. disp. 3. q. 5. punct. 3. num. 2. Deinde necellum est, ut moveatur iudex ad praefatum gravamen inferendum per gratiam, vel per torques, hoc est ex favore alicuius, & in illius gratiam, vel ob muneris donationem, aut promissionem: sicuti ex Praetolo, verbo gratia, & verbo torques advertit Bonac. dicto punct. 1. num. 4.

Vndecimò in cap. exigit de censibus lib. 6. à Gregorio X. lata est suspensio adversus Clericos inferiores Episcopo, eorumque familiares, qui occasione visitationis Ecclesiarum sibi subiectarum aliquam pecuniam seu munus etiam spontè oblatum moderatum victim sui, & suorum pro tempore visitationis infundendum acceperint, nisi infra mensem duplum Ecclesiae granata restituerint, vel ut melius dicam, nisi infra duos menses praedictam restitutionem praesent, iuxta Extravag. unic. inter communes, ubi tempus restitutionis prolongatum fuit. Quod si Episcopi in hac parte exceleserint, ab ingressu Ecclesiae interdiciuntur, donec duplum illius quod acciperint restituant. Et licet in praedicto cap. exigit, & in cap. Romana. §. procuratores, eodem titulo, & lib. prohibuit iam praerogationes in pecunia exigere, vel oblatas recipere: tamen in cap. Fecit, eodem tit. & lib. concessum est ut ijs, quibus visitatio ex officio incumbit, recipere possint in pecunia praerogationes, modo à visitatis spontè offeratur.

Personae aduectus quas haec poena iniungitur, sunt visitatores Ecclesiarum ex officio, & iure ordinario, ut colligitur ex dicto capite Romana. ibi: Ordinario iure suo subditos visitantibus. Et ex capite salicis, ibi: Episcopi, & alij quibus ex officio competit visitare. Hi citari si fuerint Episcopi, vel Superiores munus aliquod occasione visitationis receperint, vel praerogationem in pecunia excegerint, vel visitationis officio non impenso praerogationem in vicatibus receperint, duplumque illius quod sic receptum est infra duos menses Ecclesiae non restituerint, ab ingressu Ecclesiae interdiciuntur, quousque restitutionem praesentaverint: si vero inferiores Episcopi fuerint, suspensioni ab officio, & beneficio subiacentur, non obstante remissione facta ab eis quibus restitutio est faciendae. Quam constitutionem non est obibum extendi ad regulares visitantes Ecclesias parochiales sibi subiectas, eo quod iure ordinario, & ex officio visitent. Quinimò extenditur ad Provinciales, seu Generales per se, vel per substitutos monasteria, conventus, seu collegia suae Religionis visitantes. Vti dicitur in dicto capite Romana ad finem, ibi: Hanc autem visitandi formam ad universos etiam Episcopos, aliosque Praelatos ordinario iure subditos visitantibus, plenè observari praecipimus. Salvis super hoc rationabilibus, & approbatis Religiosorum consuetudinibus, & regularibus institutis. Quibus verbis omnes Praelati tam saeculares quam regulares iure ordinario visitantes comprehenduntur, & formam ibidem praescriptam observare obligantur, nisi forte ex regulari instituto, & rationabili consuetudine permittitur sit aliquid ultra vicatualia accipi, quia eo casu haec censura non ligatur; at si praeter id quod ex rationabili consuetudine regularique instituto, eis competit, aliquod munus accipiant, huic censuræ subiacentur, ut bene notavit Paludan in 4. d. 18. q. 7. art. 2. casu 5. Sayrus lib. 4. thesauri, cap. 15. num. 27. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 5. p. 4. num. 7. Notanter dixi iure ordinario, nam si ex iure extraordinario, & delegatione Pontificis aliquis Ecclesias, monasteria, & loca

pia visitet, & formam in cap. Romana præscriptam non obsequat, hinc cenetur, & pœne non subicitur, ut notavit Glossa in dicto cap. exigit verbo visitationis. Paladani, & Sayrus, & Bonac. supra. Quinimo his delegatis, & nunciis debentur non solum victualia, sed etiam mercedes equorum, & viaticum, ut de loco ad locum transire commodè possint, ut tradit Glossa in Clement. 2. verbo si voluerint, de censib. Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 3. cap. 42. quest. 8. Quod ad id verum est, ut nullo visitationis officio impenso sumptus, & viaticum his legatis Apostolicis debeatur ab Ecclesiis, ad quas dum legationis officio funguntur, accesserint. Argum. cap. procuraciones, Cap. instantia. Et ibi Abbas de censibus. Et notavit Azor. dicto cap. 42. quest. vltim. insuper familiares Prælatorum iure ordinatio visitantur, sit aliquid vltra victualia sibi, iusque Prælati debita recipientur ab officio, & beneficio suscipiuntur, sicut & visitatores, ut constat ex dicto cap. Romana ibi: Nec ipse, nec quisquam suorum. Et ex dicto cap. exigit, ibi: Visitatoribus, eorumque familiaribus. Et ex Conc. Trident. sess. 24. c. 3. de reformat. ibi: Nemo ipse, aut quisquam suorum. Et notavit Bonac. disp. 3. q. 5. p. 4. n. 8.

Actio vero ob quam hæc suspensio, vel interdium indicitur visitationibus, eorumque familiaribus, ex recepto alicuius muneris vltra victualia occasione visitationis, vel victualium receptio non impenso visitationis officio. Verum cuiuslibet ex officio visitanti debitus est victus necessarius tum in stipendio sui laboris, tum in subiectionis debita signum. Sicuti notavit Glossa ab omnibus recepta in cap. Romana, verbo visitationis de censib. in 6. Quod ad id verum est, ut nec præscriptio, nec consuetudine ab hac obligatione eximi possunt iure antiquo spectato, ut deciditur cap. cum ex officio de præscriptiōib. Attamen iure nouo Conc. Trident. sess. 24. cap. 3. de reformat. constat consuetudine præscribere aliqua loca posse, ne teneantur suis visitatoribus procuracionem solvere, ut notavit Praxis Episcopi 2. p. verbo visitatio, 3. cap. in fine. Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 57. num. 19. Barbosa de potest. Episcopi. alleg. 7. num. 48. Ea autem præscriptio censenda est nisi alicui summi Pontificis privilegio, nam sicut nullus eximi præscriptio potest à visitatione, sic nec à procuracione solvenda, quæ visitationi est accessoria, ut rest. Felin in d. c. ex officio de præscriptiōib. Azor. 2. p. lib. 3. cap. 42. quest. 14. Præterquam quod hæc præscriptio odiosa est, vitioque in detrimentum Ecclesiasticæ disciplinæ editi, siquidem ea posita retrahunt Prælati à visitatione præstanda, sicuti allicuntur procuracione concessa. Non igitur sola præscriptio haberi potest. Quod intelligendum est, quando loca ita exempta sunt à solutione procuracionis, ut in nullum alium suum eum transferunt, secus si in alios onus transferatur sit: hæc cum exemptio optime præscribi potest, ut latius tradit Azor. tom. 2. in sit. moral. lib. 3. cap. 42. quest. 11. diminuer autem procuracionem retenta sufficiente quantitate ad commodum visitationis præscriptio, consuetudine, pacto, & lege valet præscribi. Secus vero quæ hanc diminueret quantitatem. Quapropter solo Pontificis privilegio eximi aliquis potest à procuracione solvenda in nullum alium hoc onere transferat, in cuius privilegio concessione attendi debet, ut visitationi aliunde necessaria prouideantur, ne visitatio negligatur.

Hanc procuracionem solvere obligantur quilibet Ecclesie, Monasteria, & persone quæ visitantur spectato iure communi, ut constat ex cap. 1. & vlt. de censib. in 6. & ibi Glossa communiter, recepta, solum est dubium de laicis, an compelli possint hanc procuracionem solvere; Et quidem quando Ecclesia, & Rector pauper est, compellendus esse affirmat tanquam certum Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 3. cap. 42. q. 3. quia tunc non ratione sui sed ratione sui Parochi, & in illius defectum compelluntur, ne suo labore visitator defraudetur, nec visitatio necessaria omitatur. At si Ecclesia, vel Rector visitandus potestatem habent soluendi procuracionem, variant Doctores, an laici compelli debeant ad soluendam procuracionem? Nam Glossa vlt. in cap. placuit. 10. quest. 1. Ioann. Andreas, & Immoia in cap. Romana de censib. in 6. Quibus adherere videtur Azor. 2. p. lib. 3. cap. 42. q. 3. censent laicos compelli posse, siquidem visitationis beneficium recipiunt, neque possunt illud repellere, & consequenter neque valebunt repellere expensas visitationi annexas Sed rectius eadem Glossa in d. cap. placuit, & in cap. 1. de censib. lib. 6. verbo laicos, negat obligari laicos posse ad prædictam expensarum solutionem, quod declarauit sacra Cardinalium congregatio teste Barbosa, allegat. 73. num. 45. & in remissionib. Concilij, dicto cap. 3. Bonac. disp. 3. q. 5. p. 4. n. 13. Nam cum Prælati Ecclesiastici præcipue ad visitandas Ecclesias, loca pia, & personas Ecclesiasticas procedant, ab his vult Ecclesia vt expensæ exigantur, non à laicis quos ex consequenti visitant, nisi voluntarie illas concedant. Quod ad id verum existimo, ut etiam quando Ecclesia, illiusque Rector pauperes sunt, neque facultatem habent procuracionem soluendi, laici compelli non debeant, sed gratis visitatio facienda est, & suis expensis, visitatores alendi sunt. Quod à fortiori

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars V. 6.

procedit, cum hospitalia, aliaque loca infirmorum visitant, à quibus procuraciones exigi nequeunt, ut tradunt, & decisum referunt Praxis noua Episcopi 2. part. cap. 3. num. 65. Barbosa 3. part. de potest. Episcopi. alleg. 73. numero 50. & seqq. Surd. de alimentat. 4. q. 22. num. 6. & seqq. Bonac. 3. disp. 3. quest. 5. p. 4. num. 10.

Sed an Ecclesiæ ciuitatis, ubi Episcopus Cathedram habet, vel illarum Rectores soluerent debeant procuraciones cum visitantur? Negat Praxis noua Episcopi. 2. p. cap. 3. numero 65. & Barbosa alleg. 73. num. 46. idque à sacra Congregatione sæpius esse decisum referunt. Quinimo Barbosa relato Marco Antonio Genuesi in manuali pastorum, cap. 35. numero 9. existima neque posse Episcopum procuracionem recipere ab ea Ecclesia, ex qua posset ad domum propriam ad prandium redire, ductus illis verbis Concilij Trident. sess. 24. cap. 3. de reformat. ibi: Exceptis tantum victualibus quæ sibi, aut suis frugaliter, & moderate pro temporis tantum necessitate, & non vltra erunt ministranda: at cum posset ad domum propriam redire, non videntur victualia necessariò ministranda. Ergo prædictæ Ecclesiæ compelli non possunt ad illarum solutionem. Ceterum verius existimo præfatas Ecclesias obligatas esse, quod docuit Abbas in cap. venerabili de censibus. Gotfredus in sum. sit. de simonia. §. sicut autem Henricus cap. cum Apostolus de censibus. Quos refert, & sequitur Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 3. cap. 42. q. 4. quia nullo Textu à solutione procuracionis eximantur, quia cito ea victualia non sint necessaria Episcopo, cum ex propriis se sustentare possit in propria domo, at sunt conuenientes, ut decentius sustententur, alias Episcopus diues non posset ab vltima Ecclesia procuraciones recipere. Præterea procuraciones non solum ob sustentandum Episcopum, sed in subiectionis debite signum, & recognitionem offeruntur.

Nomine victualium quæ visitatores exigere possunt, continentur ea quæ pertinent ad eum, & potum & tramentum sui, & suæ familiæ, & iumentorum quibus necessariò vititur, & quæ ad hæc præparanda opus fuerint, quæque necessaria fuerint ad discumbendum, commorandum, spectata regionis consuetudine, visitantium conditione, & visitatorum facultate. Argum. leg. verbo victus, & seqq. ff. de verborum significat. & tradit alius relatus Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 3. cap. 42. quest. 7. Nullo autem modo mercedes equorum, eorumque iactura, & sumptus, aut viaticum nomine victualium veniunt: ut bene docuit Glossa in d. cap. Romana, §. procuraciones, verbo in victualibus de censib. lib. 6. & in cap. exigit eodem tit. & lib. verbo pecuniam. Azor. q. 8. Franciscus Leo in thesauro sibi Ecclesiastic. cap. 16. num. 44. Barbosa de potest. Episcopi. alleg. 73. num. 54. Bonacina disp. 3. q. 5. p. 4. num. 2. & alij: Neque item veniunt medicinæ, nam esto sint necessariae personæ, non tamen per modum victus. Sicuti esto vestes necessariae sint, non tamen eas visitandi suppeditare debent. Præterquam quod medicinæ non sunt necessariae personæ vltimæ, sed infirmæ. Atque ita docet Zerola in praxi Episcopi. verbo visitatio, §. 6. dub. 1. Excipi tamen debet, nisi visitator his omnibus indigeret, nam eo casu ne visitatio omitatur, hæc omnia donanda sunt, ut aduertit Glossa dicto cap. exigit. verbo pecuniam, de censib. in 6. Franciscus Leo cap. 16. numero 43. Bonac. p. 4. n. 2. Quod intelligendum est de Prælato proprio nomine visitante; non de substituto, hic enim esto solvere non possit reduram equorum, & alia quæ in itinere infumit, & medicinas ad sui durationem, non obinde poterit hoc onus visitandis imponere, sed à Prælato cum in visitatorem designante prædicta omnia exigere debet. His positis superant aliquot difficultates examinanda.

Prima An Episcopus discurrens per oppida, & villas suæ diocesis gratia Sacramenti Confirmationis conferendi, vel Chrismatis conficiendi, vel Ecclesiæ recentè ædificatæ consecrandæ, vel pollute reconciliandæ, possit procuracionem visitationis tempore designatam recipere? Affirmat Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 3. c. 42. in fine, quia ea munera præstans, suas Ecclesias, & suos subditos visitat. Sed contrarium videtur dicendum, quia illa non est propria visitatio; cum non sit ad corrigendos, & emendandos subditorum defectus, sicuti docent, & decisum referunt August. Barbosa, 3. p. de potest. Episcopi. alleg. 73. num. 52. & in remissionib. Concilij, dicto cap. 3. Bonac. 3. cen. jur. disp. 3. q. 5. p. 4. num. 8.

Sed an huic pœnæ subiciatur ob eam causam procuracionem recipiens? Affirmat vt probabilis Bonac. supra: quia Textus in capite exigit de censib. in 6. huic pœnæ subicit visitatorem, qui aliquid vltra victualia pro temporis necessitate recipit, vel victualia non impenso visitationis officio: at prædictus Episcopus suscipiens præfatas procuraciones, cum pergit ad Sacramentum Confirmationis ministrandum, vel Ecclesiam reconciliandam, procuraciones recipit officio visitationis non impenso, ergo. Nihilominus oppositum mihi verius videtur, quia posito quod accessus ille ad Ecclesias consecrandas, vel Sacramentum Confirmationis ministrandum, dici nequeat visitatio, victualium receptio non causâ visitationis fit, sed causa laboris impensum in prædicto

prædicto accessu, & muneris illius executione. At Textus in cap. exigit, & Conc. Trident. non subicit Episcopum suam pensioni prædictæ ob quamlibet victualium, aut muneris receptionem, sed ob illorum receptionem ratione visitationis officio visitationis non impenso. Cum ergo Episcopus non visitationis occasione, sed occasione laboris in alio suo munere impensi recipiat, huic suspensioni non subicitur.

Secunda difficultas, An recipiens esculenta, & poculenta domi suæ insumenda huic pœnæ subicitur? Ratio difficultatis est, quia hæc videntur esse leuis materia, & insufficientia ad animam iudicis peruerendum. Nihilominus oppositum est tenendum cum Glossa in dicto cap. Romana, verbo aliquod mucus, ubi aduertit discordare hanc constitutionem à decisione cap. iuratum, §. in alio de Rescript. lib. 6. ubi permittitur delegato esculenta accipere paucis diebus insumenda. Immo la, & Acharian. in Clement. 2. de censuris. Praxis noua Episcop. 2. p. cap. 3. num. 65. Marco Antonio Genouen. manual. pastor. cap. 35. num. 6. & 7. Barbof. alleg. 73. numero 54. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. q. 5. p. 4. num. 2. Quia Conc. Trident. expressè statuit, ne aliquid aliud ultra victualia pro temporis necessitate ministranda visitatores recipiant, alioquin pœnis in Concilio Lugdunen. statutis subicitur. At recipiens esculenta, & poculenta in sua domo insumenda, victualia recipit ultra temporis necessitatem. Ergo si illa victualia in magna quantitate sunt, quæque prudentis arbitrio grauem materiam contineant, huic suspensioni, & interdictioni locus erit. Et consuetudo prædicta esculenta muneris rationem habent ultra victualia pro temporis necessitate ministranda. At visitator occasione visitationis muneris quocumque recipiens ultra victualia tempore necessitatis ministranda suspensioni, vel interdictioni subicitur, ergo &c.

Hanc doctrinam restringit Glossa in dicto cap. exigit, de censur. lib. 6. verbo visitationis Sarr. lib. 4. c. 1. §. num. 2. Franc. Leo in praxi fori Eccles. c. 6. num. 5. ne procedat stante consuetudine, pacto, fundatione seu institutione recipiendi aliquid ultra victualia pro temporis necessitate insumenda. Si enim stante fundatione, constitutione, pacto, vel consuetudine gratis visitationem præstandi, nihil recipi potest. Sic stante consuetudine, pacto, vel fundatione recipiendi aliquid ultra victualia necessaria, recipi absque vilo timore poterit; quia Concilium non videtur pactis, priuatis fundationibus, & consuetudinibus legitime præscriptis voluisse derogare. Atque ita docet ultra superius relatos Azor. 2. p. in sum. moral. lib. 4. c. 2. in fine. Hanc limitationem approbandam censet, si ex pacto, fundatione, institutione, aut consuetudine post Conc. Trident. præscripta hæc munera concedantur, quia Conc. Trident. non derogat pacta, fundationes, institutiones, & consuetudines immemorabiles antecessores; siquidem stante consuetudine, ut procuraciones in pecunia soluantur, sicuti in pluribus dice censibus viget, possunt visitatores cogere visitatos ut procuracionem in ea forma soluant, vt aduertit Ludouic. Molina 1. de iustit. ar. 2. disp. 8. circa finem.

Tertia difficultas, An Episcopus, seu eius substitutus plures Ecclesias eodem die visitans, possit, à singulis integras procuraciones accipere, ac si vnâ tantum visitaret. Huic difficultati responderi Bonifac. VIII. in capite felicis de censuris, c. 6. dicens: Non licet a visitanti nisi vnâ procuracionem recipere vna die, sine vnâ locum solum visitauerit, sine plura, etiamsi quilibet locus visitatus ab illa, sufficeret ad procuracionem integram persoluendam, cum eidem sufficere debeat, vt temporalia metat, à locis personaliter visitatis pro diebus quibus eis spiritualia subministrat, alioqui, vt inquit Glossa ibi verbo persoluendam, posset totam ciuitatem vna die visitare, & tot procuraciones recipere quot ibi essent Ecclesie quod est absurdum. Atque ita tradit Zetola 2. part. præc. Episcop. verbo visitatio. §. 6. dab. 6. August. Barbofa in remissionib. concilij, dicto cap. 3. in fine. Bonacina tom. 3. de censur. disp. 3. q. 5. punct. 4. num. 4.

Ceterum Glossa in dicto cap. felicis in propositione casus, circa finem, quam sequitur Molina tract. 2. de iust. disputat. 3. §. circa finem. Alterius de interdictione, 2. disput. 12. cap. 2. col. 2. nec dissentit Bonac. supra, asserit hodie Prælatos habere dispensationem à Papa visitandi plura loca in vna die, & à quolibet recipiendi integram procuracionem. Quapropter ubi id consuetudine receptum est, permitti poterit: nam cum prohibitio recipiendi vna die plures procuraciones à iure positio inducta sit: potuit dispensatione Pontificis, & consuetudine tolli.

Quarta difficultas, An recipiens procuracionem à locis priuilegio, vel consuetudine exemptis ab onere eam soluendi pœnis laici in dicto cap. exigit, subicitur? Afirmat Bonac. d. disput. 3. q. 5. pun. 4. num. 2. ductus verbis Concilij Trident. dicentis. Quod si quisquam (quod absit) aliquid amplius in prædictis omnibus casibus accipere presumpserit, is præter dupli restitutionem infra mensem faciendam, aliis etiam pœnis iuxta constitutionem Concilij generalis Lugdunen. quas incipit, Exigit, necnon & aliis pœnis in synodo prouinciali arbitrio sy-

modi absque vlla spe venia multetur. At vnus ex casibus à Concilio relatis in quo nihil procuracionis recipi debet est, si friget consuetudo, & à fortiori priuilegium nihil recipiendi, sed gratis visitationem præstandi.

Ceterum satis probabile videtur sic recipientem victualia à prædictis locis exemptis his pœnis non subici. Nam cito grauer peccet ea exigens, vt potest qui iniustitiam committit, violans legitimum priuilegium, & exemptionem, vt tradit Rodrig. regular. t. 2. q. 6. art. 7. Molina tract. 2. de iustit. disp. 8. §. in fine. Barbofa alleg. 73. num. 47. Bonac. disp. 3. q. 5. pun. 4. num. 1. tamen censura non videtur inno iudandus, quia non præstat actionem sub censura prohibitam. Nam in cap. exigit, de cap. Romana de censur. lib. 6. solum prohibetur receptio alicuius muneris ultra victualia, vel victualia receptio officio visitationis non impenso, non autem prohibetur receptio victualium à locis exemptis, vt consideranti constare potest. In Conc. Trident. verò est præscriptum obseruari consuetudinem illis in locis præscriptam, nec victualia, nec pecuniam, nec quicquam aliud recipiendi, tamen receptionem victualium præcisè ab his locis non videtur pœnis relatis in dicto cap. exigit, subiciere, quia non subicit recipientem præcisè aliquid à locis exemptis, sed recipientem aliquid amplius quam concessum est recipi. Cum igitur concessum sit recipi victualia pro temporis necessitate insumenda, qui aliquid ultra ipsa siue à locis exemptis, siue à non exemptis recipere, pœnis dicti cap. exigit, ligatur; & fecit verò si nihil amplius quam victualia à locis exemptis recipere.

Quinta difficultas, An Cancellarius, Auditor, Scriba, vel Notarius Episcopi recipientes ultra victualia mercedem, seu pretium pro decretis, informationibus in visitatione confectendis his pœnis subiciantur? Ceterum est subici, quia horum scriptura ad visitationem necessariam pertinet, ac proinde à victualibus impensis ipsi est satisfactio. Sicuti sacra Cardinalium congregatio declarauit, vt docet Barbofa in remissionib. Concilij, de cap. 3. num. 13. & de potest. Episcop. alleg. 77. num. 1. Bonac. disp. 3. q. 5. pun. 4. num. 2. Zetola 2. part. præc. Episcop. verbo visitatio. §. 6. dab. 4. At si à visitatis petatur copia visitationis pro ea exhibenda, poterit Secretarius mercedem exigere, quia hoc extra visitationem est. Vt aduertit Nauarr. consil. de censuris noua edit. Barbofa & Bonac. supra, Tamen Zetola contrarium tenet.

Sexta difficultas, An his censuris subiciantur visitatores in euentu quo laici procuracionem soluant, & ab ipsis aliquid minus ultra victualia recipiunt; Ratio difficultatis est, quia his censuris non subiciantur visitatores ex eo præcisè quod aliquid ultra victualia recipiunt, sed ex eo quod duplum eius quod ab Ecclesia receptum est, non restituant infra mensem. Neque ab his pœnis liberari possunt, quousque de duplo huiusmodi grauitatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant. Vbi habetur in dicto cap. exigit, de censuris in 6. Supponit ergo Pontifex Ecclesiam grauari debere, non popululum, vt his pœnis esse à quocumque tunc occasione visitationis recipiantur. Sicuti docuit Bonac. tom. 3. de censur. disputat. 1. quæst. 5. punct. 4. num. 15. quia in cap. Romana §. procuracione de censur. lib. 6. & in Conc. Trident. sess. 2. c. 3. §. de reformatione generaliter prohibetur receptio ultra victualia ab his qui visitantur, neque vlla restitutio apposita est, vt solum ab Ecclesia debeat esse receptum. Præterquam quod sub nomine Ecclesie Rectores Ecclesiarum, imò & populus intelligi potest, cum hi nomine Ecclesie procuracionem soluant. Adde in cap. exigit, appositum, esse nomen Ecclesie non ad restringendam dispositionem, sed gratia frequentioris vsus, eo quod frequentius ex bonis Ecclesiarum, quàm ex bonis Rectorum, & populi procuraciones soluantur.

Ad extremum aduerte hoc interdictionem ab ingressu Ecclesie, quod Episcopi incurunt, & suspensionem ab officio, & beneficio quam inferiores contrahunt, durare quousque duplum illius quod ultra victualia debita acceptum est, plene restituarit ei à quo fuit acceptum. Ea autem restitutione facta cessat suspensio, & interdictionem, vt potest quæ solum extenditur vsque ad plenariam satisfactionem.

Duodecim fertur suspensio aduersus Clericos beneficiatos qui veste seculari absque rationabili causa vtiuntur. Et quæ suspensio à perceptione beneficiorum obdormunt per sex menses commisso delicto, vel per annum iuxta qualitatem delicti, & personæ: vt habetur expressè in Clement. 2. quoniam, de vitiis, & honest. clericorum. Clericis verò in sacris constitutis beneficio carenibus indicitur inhabilitas ad beneficia per idem tempus.

Vt autem huic suspensioni, vel inhabilitati locus sit debet Clericus non in domo, sed extra, & publicè prædictis vestibus vti. & absque legitima, & rationabili causa, vt expressè ex Textu colligitur, & notauit Glossa in dicto Clement. cetero publicè. Suar. disputat. 3. lect. 3. numero 1. Bernard. Diaz præc. cap. 75. numero 3. Bonac. tom. 3. de censur. disputat. 3. q. 5. p. 6. numero 2. item debet non semel, aut iterum, sed frequentè dictis vestibus vti, quia vltus frequentiam denotat. Sicuti aduertit Cardinal. in d. Clement. numero 4. Nauarr. capite 27.

De suspensionibus ipso iure latis aduersus Clericos ob peccata communia laicis.

- 1 Prima suspensio est aduersus recipientem aliquem in Religionem simoniace, vel Ordinibus iniciantem.
- 2 Secunda est aduersus eos, qui sponte iuramentum emittunt de tenendo schismate.
- 3 Tertia aduersus eos que defenderint, aut aliquo modo tractauerint Beatissimam Virginem in peccato originali conceptam fuisse.
- 4 Quarta refertur aduersus infamatum de crimine adulterij, perjury, & falsi testimonij.
- 5 Quinta aduersus Clericum publicum concubinarium, seu fornicarium.
- 6 Sexta aduersus sodomitam siue oculum siue publicum.
- 7 Septima refertur quae est aduersus raptorem mulierum.

PRima sumitur ex Extrauag. 1. & 2. de simonia, ubi capitula, & Conuentus recipientes simoniace aliquem in Religionem, manent suspensi ab officio capitulari quoad administrationem, & iurisdictionem Ecclesiasticam. Deinde ordinantes aliquem simoniace, suspenduntur a collatione quorumcumque Ordinum & prima tonsurae, & executione omnium munerum Pontificalium, ut habetur in Bulla Sixti V. contra male promotos quae incipit: Sanctum, & salutare; quam Bullam in hac parte Clemens VIII. confirmauit. Quod si hanc suspensionem Episcopus violauerit, suspenditur a regimine, & administratione Ecclesiae, & perceptione fructuum omnium suorum beneficiorum; ordinatus vero suspenditur ab executione Ordinis sic suscepti, & aliorum rite susceptorum, iuxta valde probabilem sententiam ex Extrauag. 2. de simonia. Ob simoniam autem commissam in beneficiis conferendis, & recipiendis non incurritur ulla suspensio ipso iure, sicuti ex probabiliori sententia docet Nauarrus. cap. 2. §. numero 11. vers. 3. Suarez. lib. 4. de simonia, cap. 1. §. 6. numero 16, & de censuris, §. 1. §. 4. numero 42. Valent. §. 4. disp. 6. quest. 16. pun. 6. Garcia de benefic. cap. 1. numero 70. Auila, 3. part. disputat. 3. dist. 9. conclus. 5. Bonacina tom. 3. de censuris, disputat. 3. quest. 7. punct. 5. Vide quae dixi 2. part. huius operis, tract. 17. disput. vltim. in fine, ubi de penis simoniacorum.

Secunda habetur in c. 1. de schismaticis, aduersus eos qui sponte iuramentum emittunt de tenendo schismate; & hi suspenduntur ab Ordinibus, & dignitatibus. Requiritur autem praestari iuramentum absque timore, vel ignorantia, quia Textus vtius verbo sponte, quod plenam libertatem denotat. leg. si quis maior. Cod. de transactionibus. Et tradit ex communi Bonacina tom. 3. de censuris, disput. 3. quest. 6. p. 1.

Tertia sumitur ex Bulla Sixti IV. Pij V. Pauli V. & maxime Virbani VIII. statuentium ne in publicis, vel priuatis sermonibus defendatur, aut aliquo modo tractetur Beatissimam virginem in peccato originali conceptam fuisse, alioquin delinquens ultra penam excommunicationis, suspenditur a diuinis si est in sacris, & priuatur ipso iure omni gradu, & dignitate, & ad similem redditur inhabilis, quorum dispensatio Pontifici reseruat.

Quantum colligunt aliqui Doctores ex cap. fin. de temporib. orationis. ubi de crimine adulterij, perjury, falsi testimonij infamatus non repellitur a ministerio susceptorum Ordinum, neque a susceptione aliorum penitentia peracta, nisi forte talia crimina notoria fuerint. Ergo casu quo praedicta crimina fuerint manifesta, supponit textus praedictum delinquentem a susceptione Ordinum, illorumque exercitio esse repulsum. Sed rectius contrarium docuerunt Couarruu. in Clement. si furiosus, de homicidio v. p. §. 1. numero 5. Henric. lib. 13. cap. 36. Tolet. lib. 1. cap. 47. Illiucius tract. 17. c. 7. numero 121. Suarez disput. 31. sect. 4. numero 2. Auila de censuris, 3. part. disputat. c. duo. 1. Bonac. 3. de censuris disputat. 3. quest. 7. punct. 1. quia suspensio inducenda non est absque manifesto Textu: at ex praedicto cap. fin. ad summum colligitur stante notorietate delicti esse delinquentem repellendum, non autem esse ipso iure repulsum. Nullus autem alius Textus his peccatis suspensionem inducit. Quinimo Conc. Trident. sess. 22. decreto de obseruandis in celebrat. miss. solum statuit peccatores publicos si Clerici sint, non esse permittendos altari ministrare, si vero sint laici sacris interesse, quod potius denotat suspensionem ferendam, quam latam.

Quinta fertur secundum plurium Doctorum sententiam, aduersus Clericum publicum concubinarium, seu fornicarium in capite nullius. Cap. praeter 32. dist. Cap. si quis sunt, & capite ministri 81. dist. Sed praecipue capite quatuor vltim. de cohabit. clericor. & mulier. ubi dicitur Clericum concubinarium esse suspensum quoad se, non quoad alios, nisi peccatum huiusmodi sit notorium per sententiam, seu per confessionem factam in iudicio, aut per cuiusdam

num. 159. Suarez. disp. 31. sect. 1. num. 1. Illiucius, tract. 17. cap. 6. num. 106.

Plura in d. Clement. statuuntur de vestibus, quae vsu abrogata sunt, teste Suarez. supra. Quare ea tantum credo vim habere, quae Clericum ignominiam redderent, & saecularem esse omnibus indicarent. Adde Sixtum V. in Bulla quae incipit: Cum sacro-sanctum, statuisse Clericos etiam minorum Ordinum, & coniugatos praefertim si vti velint privilegijs clericalibus, vt vestes tales deferant, alioquin priuantur omni officio, & beneficio, & pensionibus, sub quibus poenis statuit, vt milites regulares beneficia, seu pensiones habentes, habitum ipsorum proprium deferant.

Decimatercia suspensio sumitur ex Clement. 2. de Magistris. Nam ibi Cancellarius Vniuersitatis gradum Doctoris, vel Magistri conferens in qualibet scientia, non exacto prius iuramento a Doctorando, vel Magistrando, quod in ea solemnitate non infumatur ultra tria millia Turonensium argenteorum suspenditur a collatione Magistris, seu Doctoratus cuiuslibet per sex menses. Haec igitur poena non est propria suspensio, cum non sit ab officio, vel beneficio, vel officio Ecclesiastico, sed a quodam temporali munere, neque illam violans irregularitatem incurrit, quae solum ob violationem suspensionis ab officio Ordinis indicta est: vt aduertit Glossa in verbo sequentes. Suspendit haec constitutio a collatione Magisterij, seu Doctoratus non illius scientiae tantum cuius gradus receptus est, sed cuiuslibet alterius, vt explicat Glossa ibi verbo cuiuslibet, & Cardinalis verbo si quis numero 1. Bonac. disputat. 3. qu. 5. punct. 5. numero 5. tametsi contrarium sentiat Archidiacon. ibi. & Suarez. disputat. 31. sect. 3. numero 4. & alij.

Personae quas afficit haec suspensio sunt omnes & singulae etiam Pontificali dignitate praesulgeant, quibus gradum Magisterij, vel Doctoratus conferre competit.

Materia huius censurae est omnis exigendi iuramentum a Doctorando, vel Magistrando, quod in sumptibus illius honoris recipiendi non excedat summam trium millium Turonensium argenteorum, hoc est vt placet Glossa, verbo argenteorum, ne excedat quingentas libras Bononensium parouorum, vel vt placet Couarruu. tract. de veterum numismat. collat. c. 1. §. 2. n. 7. Suarez. disp. 31. sect. 3. num. 4. ne excedat ducentos minus aureos.

Ad Extremum aduerto hanc constitutionem pluribus in Vniuersitatibus receptam non esse, vt vsus comprobat, & notant Suarez. Bonac. & alij Doctores passim.

Decimoquarto lata lata est suspensio in Extrau. vnica, inter communes, de excessu. praelator. ubi postulantibus ad Cathedralen. Ecclesiam eum qui 27 annum nondum attingit, vel postulates religiosos Mendicantes ad inferiores Ecclesias Cathedrali ea vice potestate postulant, & eligendi priuantur, & a beneficiis, si quae in illa Ecclesia obtinentur, per triennium suspenduntur. Quae suspensio aperta est, nec explicatione indiget.

Decimoquinto fertur suspensio, & interdictum ab Eugenio IV. Extrauag. diuina 3. de priuilegijs, aduersus Ordinarios quoscunque, eorumque commissarios, & delegatos, qui in Romana curia pro suis negotijs commorantes, beneficijs priuant, alijque conferunt, quorum collationi eidem poenis subiciuntur, & tam collatio, quam receptio irrita est, & nulla. Haec igitur suspensio, & interdictum cum absolute fetatur, omnes suspensionis, & interdicti effectus comprehendit, quia nulla est ratio, ob quam potius ad hos, quam ad illos extendatur. Actio vero ob quam incurritur, (vt latius explicui cum de excommunicationibus referatis in Extrauagantibus locutus fui) est priuatio alicuius beneficii curiali, facta iusto titulo curiam Romanam confluenti, & beneficij operibus satisfaciendi: nam si illegitime abest a beneficio, vel illius obligationibus non satisfaciat, poterit Ordinarius vsque ad priuationem beneficiorum procedere, quia in his quae ad beneficia spectant, subiciuntur curiales Ordinarijs locorum, in quibus beneficia obtinent, vt constat ex Conc. Trident. sess. 23. cap. 1. circa finem & sess. 24. c. 11. sub. fine. Et notant alij relatis Bonac. 8. de censuris, disp. 3. q. 4. pun. 12.

Decimasexta sumitur ex Bulla Pij. V. quae incipit: Quantae Ecclesiae Dei, edita Kalend. Aprilis anno 1568. aduersus Episcopos, alijque Praelatos, & Ecclesiarum Capitula, facultatem habentes admittendi resignationes beneficiorum, si eas admittant contra formam in eadem praescriptam, de qua diximus tum in tract. de beneficijs, tum cum excommunicationes referatas explicauimus, feruntque suspensio ab officio conferendi, instituendi, constituendi, & praesentandi ad beneficia. Quod si suspensione durante praedictum munus exercuerint, excommunicatione reseruata innodantur.

78 Tandem aduersus Episcopos, & Prælatos in monasteria monachum sibi subiectarum ingredientes absque necessitate.

Spe dictam est Episcopos non comprehendi sub generalia licentia suspensionis, eo quod in eod. quia periculosum de sententia excommunicata. in 6. expressè cauetur necessarium esse illorum fieri expressam mentionem, vt comprehendi intelligantur. Videndum igitur est quæ suspensiones sint ipsorum iure latae, in quibus Episcopi & eorum Superiores continentur.

Ob primum Ordinis collationem multipliciter Episcopus suspenditur. Primum si Ordinem simoniacè conferat ex Extrinsecis. 1. & 2. de simonia, & ex constitutione Pij V. vt superius declaratum est. Secundo si conferat primam tonsuram infanti, illiterato, conuulso, & non subito à collatione primæ collaturæ per annum suspenditur ex expresso Textu in cap. Nullus Episcopus de Tempore ordinum. Infans inquam dicitur qui septimum annum nondum expleuit. Huic ergo si Episcopus primam tonsuram conferat, in prædictam suspensionem incurrit, nisi forè Religionem infans intrauerit, saltem educandus ex consensu parentum, vel tuorum, vt cauetur in textu, & notat Glossa, verbo intrerit. Quod si ultra primam tonsuram Ordines maiores, vel minores infanti tribuas, non obinde suspensionem à collatione Ordinum contrahit, quia nullibi apposta est, & suspensio in dicto cap. nullus ad hanc causam extendi non debet, cum expressè ibi dictum sit à collatione clericalis tonsuræ distinetur nonerit se suspensum. Verbum illud dicitur dispositio testis. Atque ita docent Suarez. disp. 31. sect. 5. num. 3. Bonac. disp. 3. q. 2. punct. 7. num. 3. Illiteratus verò dicitur qui sine rudimenta ignoras, & scribere, & legere nescit ex Concilio Trident. sess. 23. cap. 4. de reformatione. vt aduertit Bernard. Diaz præct. crimin. cap. 21. Henric. lib. 13. cap. 38. num. 2. Sayrus lib. 4. cap. 12. n. 8. Tolet. lib. 1. sum. cap. 48. Coniugatus verò qui matrimonium per verba de presenti contraxit. Huic si prima tonsura conferatur, confectus dicte suspensioni subicitur, nisi coniugatus velit Religionem intrare, aut ad sacros Ordines promoveri, prout est iuris Canonibus definitum, vt dicitur in prædicto Textu. Tandem interdicitur Episcopo in dicto cap. nullus Episcopus de Tempore ordinum. ne subito alieno primam tonsuram conferat. Quod si Ordines maiores, vel minores conferat, suspenditur à collatione per annum omnium ordinum non ex dicto cap. Nullus, sed ex cap. eos qui, de reuocato. ordinum. Quam suspensionem confirmauit Concilium Trident. sess. 23. cap. 8. de reformatione. Et in sess. 14. cap. 2. de reformatione. indicitur suspensio per annum à Pontificalibus Episcopo titulari, ordinari aliique abique literis dimissoris sui Prælati. Eadem suspensio à Pontificalibus subicitur ex Bulla Urbani VIII. edita anno 1624. quæ incipit: Secreta aeternæ providentiæ, ordinans vltimorum anam absque literis dimissoris sui Prælati recognitis, & approbatis in Vrbis à vicario Pontificis, aliis in locis à Nunciis, seu collectoribus illorum locorum; ordinari verò perpetuò suspenduntur. Ad idem referuntur suspensio à Pontificalibus absolute lata aduersus Episcopum conferentem Ordines in aliena diocesi absque licentia Ordinarij illius loci, vt in Concilio Trident. habetur sess. 8. cap. 1. de reformatione. Conferens verò Ordines bigamo, & publico peccanti prohibetur à celebratione Missæ per annum. cap. Nullus pœnitentem in dicto. 55. quæ prohibetio potius habet rationem præcepti, quam suspensionis, vt constat ex illis verbis Textus: Missa sacra non præsumat. Vt aduertit Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 2. punct. 6. sicuti eidem pœnæ, seu præcepto subicitur qui inuitum, aut reclamantem præsumpserit ordinare. Vt dicitur in cap. Episcopus 74. dist. 8. & notauit idem Bonac. supra. punct. 2. Ordinari verò indignum, seu minus dignum in sacerdotem à collatione tantum sacerdotialis Ordinis indicitur suspensio ipso iure, secundum Sayr. lib. 4. t. 2. num. 17. vel vt placet Suarez. disp. 40. sect. 8. n. 5. Bonac. tom. 3. de censur. disputat. 3. q. 2. punct. 3. ferenda præcipitur. Deinde Episcopus promouens Religiosum antequam professionem, seu vota in Religione approbata emiseric, suspenditur à collatione per annum illius Ordinis quem contulit, ex Bulla Pij V. in ordine 7. quæ incipit: Romanus Pontifex. Notanter dixi seu vota ob Religiosos Societatis Iesû, quibus à Gregor. XIII. in Bulla edita anno 1582. concessum est, vt possint absque titulo omnibus Ordinibus insigniti, sicuti Religiosi professionem Societatis, quam aliorum Ordinum. Vt notauit Sayrus lib. 4. cap. 12. num. 1. Henric. lib. 13. cap. 37. num. 1. Fillucius tract. 17. cap. 8. num. 141. Bonac. t. 3. disp. 3. q. 2. punct. 16. Quod si vero Religioso absque licentia sui Prælati Ordines conferat, à communione aliorum Episcoporum reuocetur, quæ non est propria suspensio, sed pars quædam excommunicationis maioris. Ex cap. si quis fin. dist. 8. & notauit Henric. lib. 13. cap. 38. num. 1. Sayrus lib. 4. cap. 12. num. 2. Fillucius tract. 17. cap. 8. num. 144. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. q. 4. p. 7. conferens item sacros Ordines promissione, vel iuramento ab ordinario accepto quod nihil ab eo

exigat in defectum beneficii, aut patrimonij, suspensus est per viciniam à collatione Ordinum, ex expresso Textu in cap. si quis ordinauerit de simonia. Tandem conferens duos sacros Ordines eodem die, aut duobus diebus continuo ieiunio in triennalem suspensionem à collatione vtriusque Ordinis incidit ex cap. lictus de Tempore ordinum. quam censuram etiam non expressit Concilium Trident. sess. 23. cap. 3. prohibens eodem die duos sacros Ordines conferri, illam tamen non abrogauit.

Ob primum autem vsu monitis Pontificalis subicitur Episcopi suspensionis sententia multipliciter. Primum referunt aliqui suspensionem latam in cap. decernimus vlt. 18. dist. vbi Episcopus non promulgatus intra sex menses toti diocesi statuta facta in Concilio provinciali, excommunicatione per duos menses multatur. Similis pœna constituitur in cap. omnia nostra 10. q. 3. At cum excommunicationis nature omnimodò repugnet temporis determinatio, effectus hanc pœnam etiam sub nomine excommunicationis prolatam, non excommunicationem, sed suspensionem esse. Sed dicendum est hanc pœnam esse quandam excommunicationis partem, seu quandam priuationem, & præceptum, quo à communicatione aliorum Episcoporum segregatur Episcopus sic delinquens. Quæ pœna non est in vsu etiam in Hispania, vbi prædicti Canonis statuti sunt, vt docet Suarez disput. 31. de censur. sect. 5. num. 7. Fillucius tract. 17. cap. 8. n. 145.

Secunda fertur in cap. prouida de elect. lib. 6. aduersus Episcopos non seruantes constitutionem Concilij Lugdunensis reiatam in c. quamuis eodem tit. & lib. per quam prohibetur de in electionibus Episcoporum in quibus ad Sedem Apostolicam appellatum est, se introritant ad electionem confirmandam, electumque consecrandum (etiam si partes voluntarie ab appellatione recesserint, sicuti recedere possunt appellatione Sedis Apostolicæ non præsentata) nisi prius facta inquisitione, an appellationi renunciatum fuerit absque simonia, & prauitate, & suspenduntur per annum à munere confirmationis, & consecrationis, vt in eo in quo deliquerint, puniantur. Et licet prædictus Textus Episcopos non expresserit, dubium non est quin sub hac suspensione comprehendantur, quia satis censetur expressè ratione materiæ, siquidem confirmare electionem Episcoporum, & electos consecrare Episcopis tantum competit, vt bene aduertit Suarez disp. 31. sect. 5. num. 8. Fillucius tract. 17. cap. 8. n. 147. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 4. p. 6. num. 6. solumque comprehendit eos Episcopos, ad quos iure ordinario spectat prædictam inquisitionem facere, & electum confirmare, vt colligitur ex dicto cap. prouida, & notauit Bonac. num. 8.

Actio autem ob quam hæc suspensio incurritur, est remere procedere ad electi confirmationem, & consecrationem omnimodò inquisitione, an absque simonia, vel prauitate appellationi renunciatum sit. Nam esto Episcopus contra sui muneris obligationem hanc inquisitionem omisit, tamen ad confirmandum electionem, vel consecrandum electum non processerit, huic suspensioni non subicitur, quia hæc suspensio solum apposta est ob confirmationem electi, illiusve consecrationem, non præmissa inquisitione, an absque prauitate hoc est absque simonia, fraude, dolo, vi, & metu appellationi fuerit renunciatum.

Sed an ob solam confirmationem electi, vel ob solam consecrationem hæc censura contrahatur, difficultate non caret. Nam Textus in cap. prouida vitæ ditione & quæ est copulata, ibi: Ad confirmandas electiones, & consecrandos electos remere procedendo. Ergo vtraque actio necessaria est. Verum est hæc pars probabilis sit, probabilior est ob quamlibet illarum actionum suspensionem proportionatam incurri, ita vt procedens ad confirmandam electionem suspendatur ab electionum confirmatione per annum; procedens verò ad consecrandum electum, suspendatur à munere consecrationis, vt pœna delicti proportionetur, sicuti in dicto cap. dicitur. Et notauit Glossa ibi ver. in quo. Geminian. numero 6. Francus num. 2. Suarez disp. 31. sect. 5. num. 8. Alterius t. 2. disp. 16. cap. 2. vers. sed quæres. Bonac. tom. 3. de censuris disputat. 3. quest. 2. p. 6. numero 3. Neque obest Textum illum fuisse illa dictione copulata & quia id factum est ad exprimendam integram actionem prohibitam, & pœnam eidem appositam.

Tertia habetur in cap. hoc consultiſſimo, de rebus Ecclesiæ non alienand. lib. 6. aduersus quoscunque Prælatos qui bona immobilia, & iura suorum Ecclesiarum laicis non ad modicum tempus subiciunt absque consensu capituli, & specialia licentia Sedis Apostolicæ, nisi modo, & casibus à iure expressis. Et licet in prædicto Textu non videantur expressi Episcopi, satis exprimitur nomine Prælatorum, quod ipsi per antonomasiam competit, vt bene aduertit Suarez disp. 31. sect. 5. num. 10. Alterius t. 2. disputat. 12. cap. 4. vers. 3. Fillucius tract. 17. cap. 8. num. 147. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. quest. 4. punct. 16. num. 1. & 3. Hi igitur Prælati suspenduntur ab officio, & administratione Ecclesiæ; ab officia inquam Ordinis, & iurisdictionis, vt placet Suarez. disput. 31. sect. 5. num. 9.

Bonac. disput. 3. quest. 1. punct. 17. numero 7. quia suspensio ab officio utramque comprehendit, tamen Geminian. dicto cap. hoc consueti sumo numero 5. Francus numero 4. Alterius tom. 1. disput. 12. cap. 4. col. 4. censet solum ab officio Ordinis suspendere; alias non exprimeretur suspensio ab administratione Ecclesie, cum in suspensione ab officio contineatur.

Verum hæc ratio non vrger, quia exprimitur administratio Ecclesie, eo quod hæc temporalis sit, & ad suspensionem à beneficio pertineat. An verò hæc suspensio ab administratione extendatur ad administrationem cuiusvis Ecclesie, an tantum ad administrationem illius tantum Ecclesie; dissentiant Doctores. Nam aliqui censent extendi ad omnem administrationem, quia nullum verbum ibi apponitur ex quo restrictio colligatur. Sed rectius oppositum iudicavit Bonac. d. punct. 16. num. 8. Filliuc. tract. 17. cap. 8. num. 148. Suarez disp. 31. sect. 5. num. 9. quia esto in illa clausula non sit apponita restrictio, ex generali doctrina, quæ pœna culpæ debet esse proportionata, & reisione paritur in eo in quod deliquit, sumitur. Cum igitur solum aduersus illam Ecclesiam in ea submissione Prælati de iure, efficitur solum ab administratione temporalium quæ in illa Ecclesia obtinetur suspendendi. Quinimo probabilissimum est non suspendi in perpetuum sed triennio. Nam verbum illud triennio in Textu apposito, pro suspensione clericis inferioribus imposita Glossa ibi verbo triennio refert ad Prælatorum suspensionem quam sententiam approbat Bonac. d. p. 16. num. 9. aduersus Suar. dicta sect. 5. n. 9. Filliuc. num. 147.

Porro inferiores Clerici scientes prædicta bona immobilia, & iura laicis submitti à Prælati, neque superior manifestauerint, triennio à beneficiis quæ in illa Ecclesia obtinent, suspenduntur. Quod intelligendum est quando sufficienter cognouerint delictum, illudque probare potuerint, & sine graui incommodo, seu periculo grauis nocuenti illud denunciare potuerint. Vt tradit Suarez, & Bonac. locis alleg.

Huic suspensioni reduci potest, quæ lata est in Extrauag. unica de rebus Ecclesie non alienand. vbi Episcopus, vel Abbas alienans bona Ecclesie contra formam in ea constitutione præscriptam, suspenditur, vel potius interdicitur ab ingressu Ecclesie. Quod si in eo interdico per semestre perseverauerit, suspenditur ab administratione suæ Ecclesie in spiritualibus simpliciter, & abque vlla temporis determinatione. Alia similis suspensio in hac materia alienationis continetur in Extrauag. Ambitiosa de rebus Ecc. non alienand. & in Extrauag. saluator, de Præbendis, & in constitutione Pauli II. quæ incipit: Cum omnibus, de quibus Filliucius tract. 17. cap. 8. num. 149. & seqq. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. q. 4. punct. 17. & 18.

Quarta continetur in cap. 1. de usuris in 6. aduersus Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, qui domus suas locant alienigenis, vel aliis non mundis de certis ipsorum publice usuris exercentibus, vel exercere volentibus voluntate publice coniectata, aut si illos permittant in suis teris habitare. Quæ suspensio vniuersalis est, & absoluta, ac proinde ab officio, & beneficio: vti docuerunt Sayrus lib. 4. cap. 17. num. 48. Suarez disp. 31. sect. 5. num. 15. Filliuc. tract. 17. cap. 8. num. 152. Bonac. 1. 3. disp. 3. q. 4. punct. 5. tamen non videatur improbable solum ab officio iurisdictionis suspendi, vt pœna culpæ commensuratur. Inferiores verò præfata permittere seu facientes excommunicationi subiiciuntur. Communitas verò interdicitur, vt ex dicto Textu constat, & notant Doctores relati.

Quinta habetur in Clem. 1. §. verum de Hæreticis, vbi Episcopi qui ex odio, vel amore contra iustitiam, & conscientiam propriam in crimine hæresis procedunt, vel procedere omittuntur triennio ab officio suspenduntur. Inferiores verò Episcopi non solum in crimine hæresis, sed in qualibet alia causa ad hærentem hæresi, si contra iustitiam, & conscientiam procedant, vel procedere omiserint excommunicationi subiiciuntur, sicuti aduertit Suarez disp. 31. sect. 5. num. 16. Filliuc. tract. 17. cap. 8. numero 153. Bonac. disputat. 3. quest. 5. p. 10.

Sexta fertur in Clement. 1. de Pœnis aduersus Prælatos Ecclesie, qui procurant, vt clerici capiantur à potestate temporali ea intentione, vt beneficia habita resignent, aut citari à iure, vel ab homine ad comparandum in Romana curia non possint ire. Suspendunturque per triennium à perceptione fructuum suarum Ecclesiarum; inferiores verò Clerici suis beneficiis ipso facto priuantur. Alicui tamen non videbitur improbabile illam triennem suspensionem non esse ipso iure latam, sed ferendam, quia Textus solum dicit; Suspendi sint, quod postea sententia intelligi potest. Sed quia in præfata communis sententia docet teste Suarez disp. 31. sect. 5. num. 17. Bonac. 1. 3. disp. 3. q. 4. punct. 13. num. 10. ipso iure lata esse, id sustinendum est. Et licet hæc constitutio solum Prælatos expresserit, satis sub illo nomine Episcopi comprehenduntur, quia Episcopi sunt Prælati per autonomiam, vt

aduertit in præfati Filliuc. tract. 17. cap. 8. num. 153. Suarez disp. 31. sect. 5. num. 19. Bonac. 1. 3. disp. 3. quest. 4. punct. 13. numero 9. Alios verò Prælatos iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, certum est comprehendendi. Hi igitur Prælati, vel Prælati inferiores huic pœnæ subiiciuntur, non ex eo quod capiant, detinente personam Ecclesiasticam, vt beneficium resignet, vel citatus ad comparandum coram Sede Apostolica non compareat; sed quia id procurant media temporali potestate. Quod si ipsi Prælati Ecclesiastici potestatem temporalem habeant, & ratione illius procurant à suis ministris Ecclesiasticam personam detineri, huic censuræ subiiciuntur. Secus verò si ipsi per propriam personam detineant, quia non detentio, sed detentionis efficax procuratio hæc constitutione puniuntur, vt constat ex illo verbo Textus procurantes quod strictè, & proprie intelligendum est. Sicuti aduertit Suarez disp. 31. sect. 5. num. 19. Bonac. 1. 3. disp. 3. q. 4. punct. 13. num. 6. Alterius 1. 2. disp. 16. cap. 3. vers. oppositum. Opus autem est, vt ea procuratio effectum sortiatur, huic est beneficium resignetur, vel detentus designato tempore non compareat, quia Textus inquit; Donec beneficia sua resignent, aut ad Sedem Apostolicam citari venire non valeant, vt tradit Cardinal. in præfati num. 13. Bernard. Diaz præf. cap. 104. Suarez disp. 31. sect. 5. num. 10. Filliuc. tract. 17. cap. 8. num. 155. Bonac. d. p. 13. num. 5.

Septima fertur in Extrauag. 2. de electione, vbi Prælati Religionum, & Episcopi confirmationem recipientes à Sede Apostolica, aut ab ea promoti, si absque literis authenticis eiusdem Sedis administrationem suarum Ecclesiarum recipiant ab administratione fructuum suarum Ecclesiarum suspenduntur, irritanturque omnia gesta in huiusmodi regimine per prædictos Prælatos, & beneficiorum proventibus priuantur. Capitulum verò, seu Concilius harum Ecclesiarum qui huiusmodi Prælatos absque his literis receperit, à beneficiis suspenditur, donec gratiam à Sede Apostolica meruerit impetrare. Vide Suar. disp. 31. sect. 5. num. 28. Filliucium tract. 17. cap. 8. num. 157.

Octaua continetur in Extrauag. suscepti regimini, quæ est Ioann. XXII. sub tit. Ne Sede vacante, aduersus eos qui non seruant ea quæ in prædicta constitutione habentur, circa perceptionem fructuum primi, & secundi anni. Nam Episcopi, & eorum superiores à Pontificalibus, & ingressu Ecclesie suspenduntur. Capitulum verò, Collegium, seu Vniuersitas interdicitur, singulares personæ excommunicatione innotantur, si aliquid ultra ibi contenta perceperint, & infra mensem non restituerint cum effectu, à qua censura nequeant ab alio, quam à Pontifice absolui, donec præfata plene restituerint. Facta verò restitutione suspensio, & interdico cessat. Sicuti hæc notat Suarez disp. 31. sect. 5. num. 22. Filliucius, tract. 17. c. 8. num. 158. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. q. 4. punct. 11.

Nonam fertur in Conc. Trident. sess. 25. cap. 14. de reform. aduersus Episcopum si (quod ab eo) concubinatus sit, & à Synodo provinciali monitus non se emendauerit, suspenditur namque ab officio, & beneficio, quia totum hoc continetur suspensio absolute prolata, & tradit in præfati Henricus lib. 3. cap. 26. Avila 3. part. de censur. disputat. 5. dub. 2. Suarez disp. 31. sect. 5. num. 2. Bonac. tom. 3. disputat. 3. quest. 7. p. 4. num. 4. Filliuc. tract. 17. cap. 8. num. 159. Huic annexæ potest suspensio ab ordine lata in cap. habuisti, 3. dist. aduersus Episcopum carnaliter cognoscentem eam cum qua ante consecrationem concubinatus habuit. Sed hæc non est suspensio ipso iure lata sed ferenda, vt aduertit Filliucius tract. 17. cap. 8. num. 159.

Decima continetur in cap. pessimum 23. q. 8. ibi enim suspenditur ab officio Episcopali per annum Episcopus relaxans incendiariis pœnam contentam in dicto cap. pessimum. Quæ est vt incendiarij excommunicentur, neque ab excommunicatione absoluantur, quousque damni illati restitutionem præstent, & iuramentum faciant præfati criminis amplius non committendi, & per annum Hierosolymis pœnitentiam agant, vel in seruicio Dei in Hispania commoventur, aut alio in loco arbitrio Episcopi illa enim loca designata videtur non taxatiue, sed exemplariter, siquidem nulla est specialis ratio, eo quam potius in Hispania, quam alibi pœnitentia agenda sit. Quinimo hæc pœnitentia non videtur vlti recepta, sicuti hæc notauit Bonac. 1. 3. de censur. disp. 3. q. 5. punct. 9.

Vndecima videtur ferri in cap. quidquid 1. q. 1. vbi Episcopus necessariam correctionem omnitens contra simoniacos in Sacramentis vel Ordinibus per duos menses excommunicationis sententia innotatur. Nomine autem excommunicationis suspensionem ab officio intelligit Glossa ibi versus excommunicationis. Sayrus lib. 4. c. 12. n. 48. Filliuc. tract. 17. cap. 8. num. 159. Henricus lib. 13. cap. 38. num. 1. eo quod excommunicatio ad tempus ferri non solet. At Bonac. disp. 3. q. 5. p. 6. & 11. propriam excommunicationem intelligit, quia non implicat Pontificem pro determinato tempore excommunicationem iniungere. Cæterum cum communis sententia

rentia doceat excommunicationem esse censuram in correptionem delinquentis ordinatam, & in hoc a suspensione, & interdicto differre, quod suspensio, & interdictum in puram poenam, & pro peccato præterito iniungi possunt, non autem excommunicatio quæ semper iniungenda est, ad comprimendam contumaciam, qua cessante tolli debet, efficitur poenam illam non esse propriam excommunicationem sed suspensionem ab officio, vel ut melius dicam, quamdam prohibitionem, seu privationem impositam cum aliis Episcopis non communicandi, sicuti eadem poena excommunicationis per duos menses imposita est in cap. decernimus 18. dist. aduersus Episcopos qui Concilio provinciali celebrato non conuocant Abbates, Presbyteros, & Clericos, & vniuersam suam Diocesim plebem, ut illis in Concilio provinciali gesta referant.

13 Duodecima continetur in Bulla 99. Pij V. quæ incipit: *Quam plenam*, aduersus Episcopum, qui ob quæstum, seu pecuniam acceptam publicas, seu concedit indulgentias, seu facultatem a casibus referuatis absoluenti. Hic ergo interdicitur ab ingressu Ecclesiæ, & a perceptione fructuum suspenditur, a qua absolui non potest nisi præstita facti satisfactione. Neque opus est ad hanc poenam incurrendam, ut Episcopus indulgentias per se ipsum publicet, sufficit si per alium, ut constat ex illis verbis *Appendi iusserunt*, ad quæ censura quæ inferri subiungitur referenda est, ut bene aduertit Bonac. *disp. 2. q. 3. p. 3. c. 1. num. 6.* Neque item est opus, ut facultas concessa sit pro casibus sibi referuatis, nam et concessa fuerit pro casibus referuatis Pontifici, huc censuræ locus est. Sicuti notauit Bonac. *supra, num. 3.*

14 Decimatercia suspensio fertur in Bulla Iulij III. incipiente: *Chm sicut*. Et in Bulla Clement. VIII. *Cum Februarum malitia*, ætque suspensio, vel potius interdictum ab Ecclesiæ ingressu, si libros impij Thalmud non comburant, sed potius permittant. Singulares personæ ob eorum retentionem, vel lectionem excommunicatione inuaduntur, ut suo loco dixi.

15 Decimaquarta lata est à Sixto V. in Bulla quæ incipit: *Romanus Pontifex*, & est in ordine aduersus Episcopos & his superiores, qui ad limina Apostolorum temporibus in prædicta Bulla statutis non accesserint per se, vel per alios si impediti sint, ut sua diocesis statum referant. Tempus verò statum Italie est tercio quoque anno, Germanis, Gallis, Hispanis, & cæteris Europæis quarto, Remotioribus tam in Europa, quam Africa, & occidentalibus existentibus, quinto. Denique Asiaticis, & Orientalibus decimo quoque anno, qui computandus est ab anno quo prædecessor Apostolorum limina uisitauit. Quod si Episcopus, & illo superior hanc exequi obligationem contempserit, ingressus Ecclesiæ ei interdicitur, & ab administratione Ecclesiæ tam in temporalibus, quam in spiritualibus, & à beneficiis suspenduntur, quoadquæ à Pontifice absolutionem meruerint obtinere, ut latius in dicta bulla exprimitur.

16 Decimaquinta sumitur ex Bulla Gregorij XIII. qua cauetur ne Episcopi, alique Prelati in Monasteria Monialium sibi subiectarum ingrediantur absque necessitate, alia prima vice ab ingressu Ecclesiæ interdiciuntur. Secunda suspenduntur à diuinis. Tertia excommunicantur. Sicuti latius explicauit *nacl. 16. de statu religioso*, ubi de Monialium clausura.

§. VI.

De suspensionibus specialiter contra Religiosos, latis.

- 1 Prima suspensio fertur aduersus Religiosos apostatas, Ordinem sacrum in apostasia recipientes.
- 2 Secunda aduersus Religiosos mendicantes, aliquem ad professionem suæ Religionis admittentes, non completo nouitiatus anno.
- 3 Tertia aduersus Religiosos Prælatos presidentes Monasterijs, Prioratibus, Ecclesijs, si iura, redditus, aut professiones prædicarum locorum ad longum tempus alicui concedunt, &c.
- 4 Quarta aduersus quoscunque Religiosos qui absque iusto titulo, & privilegio decimas rectoribus Ecclesiarum debitas usurpauerint.
- 5 Quinta aduersus Religiosos qui cum sint requisiti à Rectoribus Ecclesiarum, ut suis penitentibus conscientiam faciant de decimarum solutione, scienter id omittunt.
- 6 Sexta aduersus Prælatos Religiosorum qui accepta ex aliquibus excessibus enumeratis in Clement. 1. de Priuilegijs infra mensem, postquam fuerint requisiti, non restiterint pari laesa.
- 7 Septima aduersus Religiosos S. Benedicti non uentis formæ

uestium præscripta in Clement. 1. de statu Monachorum.

- 8 Octaua aduersus eosdem Religiosos qui uenas omni, aut occupationi clamorose astiterint.
- 9 Nona aduersus Religiosos presumptuos introducere mulieres in Monasteria uirorum.
- 10 Decima refertur aduersus Fratres Ordinis Predicatorum, perturbantes officium Inquisitionis exercitum à Fratribus Minoribus, vel e contra.
- 11 Tandem refertur suspensio aduersus Religiosos Ordinis Predicatorum qui promori ad Episcopatum, vel aliam prælaturam, non restiterint Ordini ante promotionem libros, & alia à se possessa.

Prima suspensio aduersus Religiosos continetur in cap. *consultationi*, *uir. de Apostata*, ibi enim apostata Ordinem sacrum in apostasia suscipientes, ab illius executione suspenduntur, quousque à Romano Pontifice dispensationem obtineant. Stante hac suspensione tamen ab apostasia recesserint, nequeunt ad superiorum Ordinem ascendere, quia interdicta executione inferioris Ordinis, censetur superioris receptio interdicta. Argum. *cap. cum illorum de sentent. excommunicationis*, & *leg. qui in dignitate Senatoriorum*. Et tradit Suarez *2. de censur. disp. 31. sect. 6. num. 3.* Sancia pluribus relatis *lib. 6. in decalog. cap. 8. num. 22.* Fillucius tractat. 17. cap. 9. num. 166. & sequentibus. Bonac. *tom. 3. de censur. disputat. 7. qu. 7. punct. 9.* Quapropter obtenta dispensatione huius suspensionis optime poterit qui fuit apostata, ad Ordines superiores promoueri, quia solum auctoritate illorum receptione impediatur, ut bene notauit Sanch. *d. cap. 8. numero 23.*

Notanter dixi Ordinem sacrum in apostasia suscipientes, quia textus in cap. *consultationi de Apostata* solum Ordinem sacrum recipientes expressit. Verum non desunt plures Doctores, quos refert Sanchez *lib. 6. decalogi cap. 8. num. 14.* & sequitur Bonac. *1. 3. de censur. disp. 3. q. 7. punct. 11. num. 1.* & sequentes apostatam irregularem esse. Ducuntur ex cap. *penult. de uir. 50. dist. 6.* ubi apostata prohibetur ad clericatum admitti. Præterea ex dicto cap. *consultationi*. Si enim apostata prohibetur exequi ordinem in apostasia susceptum, ideo est quia illum recipere prohibetur.

Cæterum uerissima sententia est ob receptionem minorum Ordinum in apostasia nullam irregularem, neque aliam poenam impositam esse ipso iure. Nam ut recte aduertit Sanchez *dicto cap. 8. numero 26.* Textus in cap. *penult. de uir. 50. dist. 6.* non de apostatis, sed de agentibus publicam penitentiam loquitur; Textus uero in cap. *lib. 6. de censur.* non poenam ipso iure latam continet, sed ferendam, cum non ipsi Apostatis, sed Prælati præcipiatur, ne ad Clericale officium apostatas admittant, ubi: *Quos ad clericale officium non admitti iubemus*. Præterquam quod est Text. Concilij provincialis Arelatensis, cuius Canones extra provinciam vim non habent. Ex Textu in cap. *consultationi* solum inferitur præceptum esse apostatis durante apostasia sacrum Ordinem non suscipere, non autem impositam esse irregularem, alias qualibet prohibitio Ordinis suscipiendi irregularetas censenda esset. Acque ita docet Suarez *disputat. 31. sect. 6. numero 2.* Sanchez *lib. 6. in decalog. cap. 8. numero 26.* Fillucius tractat. 17. cap. 9. numero 166. Et latius dixi *tractat. 16. de statu religioso*, *disputat. 4. punct. 16.*

Secunda fertur in cap. *non solum. Cap. constitutionem, de Regularibus in 6.* aduersus Religiosos Mendicantes aliquem ad professionem suæ Religionis admittentes non completo nouitiatus anno. Et hi quidem suspenduntur à receptione quouslibet ad professionem, & poenis quæ pro grauibus culpis apponi in ea Religione consueuerint, subiiciuntur. Et licet in cap. *non solum*, sermo sit tantum de Religiosis ordinum Predicatorum, & Minorum, at in *constitutionem* ad omnes Mendicantes prohibitio extensa fuit, ita ut non solum comprehendantur Mendicantes tempore Alexandri IV. & Bonifac. VIII. vigentes, sed qui postea creati sunt. Vti ex communis docet Suarez *disputat. 31. section. 6. numero 7.* Henriquez *lib. 13. cap. 40. num. 3.* Sayrus *lib. 4. cap. 13. num. 14.* Sanchez *lib. 5. cap. 4. num. 8.* Fillucius tractat. 17. cap. 9. num. 166. Bonac. *tom. 3. disputat. 3. q. 8. punct. 15. num. 12.* Sed an huic suspensioni subiiciantur Moniales. Alij affirmant, alij negant, ut videre est apud Syluest. *uero religio 3. q. 3.* Probabilius censo non comprehendit? quia esto masculinum sub se femininum solet continere, id plerumque est in fauorabilibus, sed non in penalibus. Præterquam quod Moniales capaces non sunt suspensionis; tamen illis receptio Monialium interdici possit, ob immaturam, & indebitam alicuius receptionem.

Ex Religiosis uirum ordinum Mendicantium grauis est difficultas, an huic poenæ singulares personæ subiiciantur, an Conuentus; Et ratio difficultatis est, quia Religiosorum ad professionem admissio, non Religiosis singularibus competit, sed Conuentui. Sed longè probabilius est omnes, & singulos

gulos suffragium concedentes, vt professio ante completum nouitiatus annum concedatur, in hanc suspensionem incidere, quia Textus non Couenit quatenus tali, sed singularibus personis hanc pœnam suspensionis iniungit. Quod satis manifestè ostendunt in verba Textus: *In virtute obedientia, & sub pœna excommunicationis districtius inhibemus, ne ante annum probationis elapsam quemquam ad professionem vestri Ordinis, seu renunciacionem in saculo faciendam recipere presumatis.* Quod si aliquam contra hanc nostram prohibitionem recipere presumpseritis, decernimus vestro Ordini alligatum non esse, vobis que à receptione quorumlibet ad professionem eiusdem Ordinis fore ipso facto suspensos, & in super pœna subijciendos, quæ fratribus ipsius Ordinis pro culpis insigni grauius consueuerunt. Ex his enim constat pœnam suspensionis iniungi in eos in quos excommunicatio comminata est, & quos pœna pro culpis grauius statuta afficiunt: ac hi singuli sunt de Conuentu. Ergo. Sic docuit Suarez, disp. 31, sect. 6. num. 6. Alter, tom. 2. disp. 17, c. 1. vers. De qua. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. q. 8. p. 5. num. 15.

Gravior dubitatio est, An hæc pœna suspensionis locum habeat post Conc. Trident. decretum, sess. 25. cap. 15. de Regularib. professionem irritans ante annum probationis expletum? Affirmat Bonac. tom. 3. disp. 3. q. 8. punct. 5. num. 19. ductus ex eo quod in dicto cap. non solum, spectatur factum, non actus valor, & quia grauius Religiosi delinquent admittentes nunc ad professionem, vt potè inualidam, & quia factum contra legem pro infecto habetur in utilitatem facientis, non verò quoad damnum, & pœnam impostam iuxta doctrinam Bartoli in leg. non dubium, Cod. de legib. Sed rectius contrarium docuit Sanchez, lib. 5. in decalog. cap. 4. num. 10. colligiturque ex his quæ tract. præcedenti de matr. disput. 2. punct. vir. §. 1. diximus. Etenim pœna suspensionis in cap. non solum, & cap. constitutionem de Regularib. in 6. inducta erat, ne ad professionem, quæ obligationem Religiosi saltem in genere inducebat, admitterentur, qui nondum annum probationis expleuerant, quia hoc fragilitati humanæ in cuius fauorem annus probationis statutus est, contra dicebat. At hæc ratio cessat, posito quod illa professio nullam vim obligandi habeat, siquidem ex ea fragilitas humana non læditur, & reputatur ac si facta non esset. Ex qua ratione fundamentum Bonacina dissoluitur. Respondeo enim Textum in cap. non solum spectasse factum scilicet admittere ad professionem ante expletum probationis annum, sed non quod ea neque factum, sed factum quod obligationem in professo induceret, quam obligationem impedit Pontifex hæc pœna imposta intendebat. Cum ergo decreto Conc. Trident. hæc obligatio penitus impedita sit, cessat pœna in dicto cap. non solum, apposta. Neque obest grauius nunc delinquere admittere eorum ad professionem inualidam, quam qui ad validam admitterent, quia non ex grauius delicti pœna delimitur, si canonicis statuta non est.

Tertia suspensio ab officio fertur in Clement. 1. de Rebus Ecclesie non alienand. aduersus Religiosos, Prælatos, Præsidentes Monasterii, Prioratus, Ecclesie, vel administrationibus, si iura, redditus, aut possessiones dictorum in monasteriorum, Prioratum, Ecclesiarum, seu locorum quorum administrationem habent, ad longum tempus alicui concedantur abque sufficienti necessitate, & Ecclesie, seu Monasterij utilitate, & Conuentus assensu, vel superioris licentia sit conuentum non habeat. Hæc igitur suspensio est absoluta ab officio, ac proinde comprehendit tam officium Ordinis quam iurisdictionis. Vt notauit Suarez, disp. 31, sect. 6. num. 8. Bonac. t. 3. de censur. disp. 3. q. 8. p. 7. in fine. Personæ vero aduersus quas dicta suspensio fertur, sunt Prælati Religiosi monasterii regularibus, Ecclesie, seu administrationibus præidentes. Actio autem ob quam dicta suspensio subicitur, est alienare ad longum tempus iura, redditus, aut possessiones dictarum Ecclesiarum, & monasteriorum. Vt tradunt Glossa dicta Clement. Navarr. cap. 27. n. 157. Henric. lib. 13. cap. 40. n. 1. Sayrus lib. 4. c. 12. Filliuc. tract. 17. c. 9. n. 169. Suarez, disp. 31, sect. 6. n. 8. Bonac. d. pun. 7. & alij.

Quarta habetur in Clement. 1. de Decimis aduersus quoscunque Religiosos qui absque iusto titulo, & privilegio decimas rectoribus Ecclesiarum debitas usurpare, retinere, appropriare seu suis familiaribus, vel pastoribus prohibere, vel impedire ne eas soluant, præsumperint. Hi igitur Religiosi si à Rectoribus Ecclesiarum moniti, infra duos menses usurpata non restituerint, vel infra mensem à prohibitione, & impedimento apposto non destiterint, suspensioni ab officiis, administrationibus, & beneficiis subiciuntur, si officia, administrationem, vel beneficium habeant. Quod si his omnibus careant, excommunicatione ligantur, à qua absolui nequeunt quousque plenam satisfactionem exhibuerint, vt suo loco dixi, & tradit in præsentis Sayrus aliis relatis, lib. 4. cap. 13. num. 10. Snar. disp. 31, sect. 6. numero 9. Filliuc. tract. 17. cap. 9. num. 169. Bonac. tom. 3. de censur. disp. 3. q. 8. p. 8.

Quinta lata est in Clement. cupientes de Paris, aduersus Re-

ligiosos qui cum sint requisiti à Rectoribus Ecclesiarum, vt suis penitentibus conscientiam faciant decimarum solutione, scienter id omittunt. Hi igitur Religiosi modo rectoribus Ecclesiarum non sint, nec ius habeant decimas modo rectoribus sic delinquant, ab officio prædicandi ipso facto suspenduntur, quousque ipsi penitentibus si commode poterint, conscientiam fecerint. Qua monitione penitentibus facta, cessat suspensio. Quod si suspensione durante officio prædicationis se ingesserint, excommunicationi subiciuntur. Quæ omnia constant ex dicta Clement. & tradit in præsentis Sayrus aliis relatis, lib. 4. cap. 13. num. 18. Henric. lib. 13. cap. 40. num. 3. Suar. disputat. 31, sect. 6. num. 12. Bonac. disput. 3. q. 8. punct. 9. & alij.

Sexta fertur in Clement. 1. §. quibus, de Privilegiis aduersus Prælatos Religiosorum, qui accepta ex aliquibus excessibus ibi enumeratis infra mensem postquam fuerint requisiti, non restituerint parti læsæ. Et hæc suspensio lata est absolute vt que ad satisfactionem debitam, vnde comprehendit suspensionem ab officio, & beneficio. Requiritur tamen ad hanc suspensionem incurrendam duplex conditio. Prima, vt Prælati pro se, vel pro monasterio, aut alia quavis persona aliquid recipiant occasione excessum qui in ea Clement. referuntur, quique fuerint à suis Religiosis commissi. Secunda, vt postquam à personis grauius, requisiti fuissent, omittantur intra mensem restitutionem facere. Excessus occasione opportuni acceptum esse debet, sunt; Primo, si in sermionibus suis Ecclesiarum Prælati detrahant, Secundo, si detrahant laicos ab Ecclesiarum suarum præsentia, vel accessu. Tertio, si indignitas pronuntiant indifferenter. Quarto, si aduersus testamentis condendis retrahant testatores à restitutionibus, debitis, aut legatis matri Ecclesie faciendis. Quinto, si legata, vel debita, aut malè ablata incerta sibi, aut aliis singularibus sui Ordinis fratribus, vel conuentibus in aliorum prædicationem fieri, seu erogari procurent. Sexto, si in casibus Sedi Apostolicæ, vel Ordinariorum referuatis, quemquam absoluant. Septimo, si personas Ecclesiasticas præsertim coram iudicibus delegatis à nobis suam apud eos iusticiam prosequentes, extorere indebitè, aut ad loca plura, & præsertim multum remota conuenire præsumant. Quidquid ergo receptum fuerit ratione horum excessuum, si intra mensem postquam fuerint Prælati regularis recipiens requisitus satisfactionem plenariam Ecclesie, seu personis Ecclesiasticis grauius non exhibuerit, ipso facto suspenditur. Religiosi vero priuati subiciuntur pœnis illis, quæ secundum eorum regulam, vel statutum pro grauius criminibus, seu culpis conueuerant iniungi.

Septima continetur in Clement. 1. §. si quis autem de sua Monachorum aduersus Religiosos nigros, id est Ordinis S. Benedicti, alij non comprehenduntur, teste Suar. Sayro, Bonac. & aliis statim referendis) non vtenes forma velium ibidem præscripta. Si enim Abbas vel Prior fuerit alteri Abbati, vel Priori non subiectus à beneficiorum collatione per annum ipso facto suspenditur: si inferior fuerit ab administratione si quam habet, suspensus est. Quod si nullam habeat, inhabilis fit ad illam, & ad beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Requiritur tamen ad prædictam pœnam incurrendam, vt frequenter, seu ordinariè habitus contrarius forme præscriptæ portetur, quia singularis, vel bina portatio non sufficit. Et in super opus est, vt ex malitia, & non bona fide, aut ignorantia portetur, vt indicant illa verba Textus: *Portare presumpserint*, quæ frequentem vsum significant, & dolum important. Sicut colligitur ex Glossa ibi, Sayro, lib. 4. cap. 13. à numero 6. Suar. disput. 31, sect. 6. numero 10. Henric. lib. 13. c. 38. n. 3. Bonac. disp. 3. q. 8. p. 14.

Octava continetur in eadem Clement. & in eodem §. aduersus eosdem Religiosos nigros, qui venationi, aut aucupationi clamorosè, id est venationi cum canibus, aut aucupationi cum auiibus ex proposito astiterint, quia ea assilientia de decet eorum statum. Secus verò si casu aliquantulum intercesserint, vel venatio absque canibus, vel aucupatio absque auiibus, hominumque tumultu fiat. Religiosi ergo huic venationi, aut aucupationi prohibetæ assilientes si Abbates, vel Priores fuerint, aliis Abbatibus, vel Prioribus non subiecti, à collatione beneficiorum per biennium suspenduntur: si inferiores fuerint, ab administratione temporalium si quam habent remouentur, si verò illa careant inhabiles per dictum biennium redduntur ad quamlibet administrationem, beneficiumque Ecclesiasticum suscipiendum. Sicut hæc notant Sayrus lib. 4. thesauri, cap. 17. à num. 7. & seqq. Suar. disp. 31, sect. 6. n. 10. Filliucius tract. 17. cap. 9. n. 169. Bonac. t. 3. de censur. d. 3. q. 8. p. 15. & alij apud ipsos.

Nona refertur in Bulla Pij V. quæ incipit: *Regularium*, aduersus Religiosos præsumptuos introducere mulieres in Monasteria virorum; suspenduntur inquam à diuinis, & beneficiis priuantur, & ad illa, & reliqua omnia beneficia inhabiles redduntur. Vt tract. 16. disp. 4. vbi de clausura laicis expliciit, & superius de excommunicationib. referuatis extra corpus turis conuenit.

Dei

10 Decima refert S. Antonin. 3. p. tit. 28. cap. 4. de suspensione ex quodam privilegio Clementis IV. incipientis *Dampnariis altissima*, ubi fratres Ordinis Prædicatorum perturbantes officium Inquisitoris exercitum à Fratribus, Minoribus, vel à contra Minores idem officium à Prædicatoribus exercitum perturbantes suspenduntur ab exercitio factorum ordinum, donec absolutionem à Sede Apostolica, vel ab illo cuius officium perturbant, obtineant. Sicuti notavit Henricus. lib. 1. cap. 40. num. 3. Sayrus plures referens, lib. 4. c. 13. n. 13. Bonac. 1. 3. disp. 3. q. 8. p. 16.

11 Tandem idem S. Antonin. 3. p. tit. 27. cap. 4. de suspens. refert Clementem IV. in favorem Ordinis Prædicatorum statuisse, ne ex illo Ordine promoti ad Episcopatum, vel aliam Prælatorem regimen seu consecrationem suscipiant, quin prius libros, & alia omnia quæ ante promotionem habebant, Ordini restituant.

Alia sunt suspensiones communes Episcopis, Clericis, & Religiosis, de quibus *superius* actum est, simulque expiata sunt, quæ Capitula, Conventus, seu Communitates afficiunt.

PUNCTUM vlt.

De depositione, & degradatione.

- 1 Que sit depositio?
- 2 Depositio simplex, & absoluta Clericum privilegio fori, & canonis non denudat, nisi expresse in sententia exprimat?
- 3 Temperatur hæc doctrina, si incorrigibilis declaratur.
- 4 Enumerantur crimina, ob quæ Clericus deponi in perpetuum potest.
- 5 Poena degradationis privatur Clericum statu clericali.
- 6 Degradatio alia est verbalis, alia realis.
- 7 Quis possit Clericos degradare?
- 8 Que requirantur ad degradationem authenticam?
- 9 Actualis degradatio, & realis sit ab Episcopo.
- 10 Forma actualis degradationis.
- 11 Hæc degradatio frequenter fit præsentie Iudice seculari.
- 12 Refertur crimina, ob quæ Clericus in sacris venit actualiter degradandus.
- 13 An ob alia crimina possit Clericus degradari, examinatur.
- 14 Quis possit deponere, & degradatum in suum pristinum statum restituere?
- 15 Solus Episcopus absque consensu Capituli, hanc dispensationem præstare potest.

Depositio prout in præsentia sumitur, est poena Ecclesiastica privans Clericum officio, vel beneficio in perpetuum, & ex iure ordinario irremissibiliter. Convenit cum suspensione perpetua, & ferè ab illa non differt, nisi in maiori difficultate obtinendi dispensationem. Per depositionem enim sicut & per dispensationem perpetuam, privatur depositus fructibus beneficii, non tamen beneficii titulo quia nullibi est cautum; quinimo contrarium videtur colligi ex c. 2. de penis in 6. ubi degradationi solemniter tributur privatio ordinis, beneficii, & privilegii clericalis, non verò depositioni, venit tamen depositus privandus beneficio, & ferè semper privatur; siquidem privatur in perpetuum officio, ratione cuius beneficium conceditur. Sicuti advenit Panormitan. in cap. veritatis numero 3. de dolo, & contumacia. Sylvest. verbo *degradatio in princip.* Suarez de censur. disp. 30. sect. 1. a. num. 4. Layman. 1. lib. 1. sum. tract. 5. par. 3. cap. 5. num. 2. & 3. Dum autem beneficium non spoliatur, debent depositio alimenta ex fructibus beneficii assignatione cum opprobrio Clerici mendicare cogantur, ut dixit Felin. in cap. ex parte de accusat. num. 4. Suar. disp. 30. sect. 1. num. 3. & 4. Sayrus, lib. 4. thesauri conscient. cap. 2. in fine. Stephan. Davila, 4. p. disp. vn. dub. 1. conclus. 3. Paul. Layman. lito citato. Quinimo Sayrus, & Auila censent hæc alimenta subministranda esse etiam post beneficii spoliacionem. Sed rectius contrarium docuit Covarruv. 3. var. cap. 1. numero 8. Bonac. de censur. 1. disp. 4. punct. vn. num. 8. quia sibi impunitate debet depositus eam quam patitur necessitatem, neque in Clerici opprobrium cedit, quòd sic depositus hac alimentorum privatione puniatur, maxime cum post depositionem incorrigibilis existit, uti advenit Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 3. cap. 5. num. 3.

Hæc depositio simplex, & absoluta Clericum privilegio fori, & canonis non denudat, nisi expresse in sententia exprimat, uti colligitur ex cap. cum non ab homine de iudiciis, ubi post degradationem verbalem, non traditur deliquens curiæ seculari, nisi crescat contumacia, & incorrigibilis existat. Et in c. 2. de penis in 6. degradationis actuali, & realis sed non verbali annexitur privatio clericalis privilegii. Atque ita

docent Abbas in cap. ut si clerici. §. de adulterijs num. 2. de iudicijs. Nauarr. cap. 27. num. 8. 1. Bernard. Diaz pract. cap. 11. g. Suar. disp. 30. sect. 1. num. 8. Stephan. Davila, 4. p. disp. vn. dub. 1. §. tertio sequitur. Bonac. 1. 1. disp. 4. de censur. punct. vn. num. 3. Barboia plures referens. 3. p. de potest. episcop. allegat. 110. numero 3.

Restringitur autem prædicta doctrina, nisi post depositionem Clericus in eodem crimine, vel simili perseveret, cuius correctionem Ecclesia sub excommunicatione præceptisnam eo ipso videtur privilegio clericali denudatus, & seculari potestati puniendus tradi, ut potè incorrigibilis ex doctrina Abbatian. dicto cap. cum non ab homine. num. 28. de iudicijs, quem sequitur Sylvest. verbo *degradatio*, q. 6. num. 8. Auila 4. p. disp. vn. dub. 1. Bonac. disp. 4. punct. vn. numero 3. Sed hæc restrictio ad summum veritatem habet post incorrigibilitatis declarationem; quinimo satis probabilis est opus esse non solum sententia declaratoria incorrigibilitatis, sed etiam privativa dicti privilegii: eo quòd nullibi videatur eorum clericale privilegium ob incorrigibilitatem amitti. Sicuti indicat Glossa in dicto cap. cum non ab homine, vers. postmodum. Et tradit Tolet. lib. 1. cap. 50. §. adverte. Suarez disp. 30. sect. 1. numero 7. & 8. Paul. Layman. lib. 1. sum. tractat. 6. part. 5. cap. 5. num. 3.

Crimina autem ob quæ Clericus deponi in perpetuum potest, enumerant Doctores in dicto cap. cum non ab homine de iudicijs. Sylvest. verb. *crimen*, & verbo *degradatio*, q. 4. Nauarr. cap. 27. num. 148. Henricus. lib. 1. 3. cap. 5. num. 3. Steph. Davila 4. p. disp. vn. dub. 3. Saa, verbo *depositio*, num. 2. Bonac. 1. 1. de cens. disp. 4. punct. vn. n. 6. adulterium, stuprum, furtum, homicidium, & iis maiora. Sed quamvis ob hæc crimina antiquitus depositio imponenda esset: quia Ecclesiastica disciplina amplius vigebarat præsentis tempore existimo ob hæc crimina simpliciter depositionem imponi non debere, nisi ex obiecto, aut ex circumstantiis scandalosa, & atrocita, sicut ut esset homicidium voluntarie paratum, cum poena irregularitatis plerumque indispensabilis ei annexa sit furtum Ecclesiæ in gravi quantitate, adulterium, & stuprum quibus iure civili poena mortis indicta est. Sicuti colligitur ex Abbate in dicto cap. ut si clerici, num. 3. & sequentibus. Paul. Laym. lib. 1. sum. tract. 5. part. 3. cap. 5. num. 2. Auila, Saa, Bonac. loc. allegatis. Notorius concubinitus si post monitiones, & privationem fructuum, & proventuum, imò & beneficiorum perseveret, sufficientem causam depositioni perpetuæ præbet. Vti colligitur ex cap. si autem clerici de cohabit. clericor. & mulier. Et apertius ex Conc. Trident. sess. 22. decreto de observandis, & sess. 25. c. 14. de reformat. Et tradit Abbas dicto c. ut si clerici num. 3. Bonac. disp. 4. punct. vn. num. 6. Paul. Layman. dicto cap. 5. num. 2.

Si verò de poena degradationis loquamur, degradatio Clericum de grada, & statu Clericorum deicit. Est enim quedam authentica & solemnis privatio officij, beneficii, & cuiusvis Ecclesiastici privilegii. Vnde degradatus in potestatem secularem transit, à qua capi, incarcerari, & puniri ob crimina potest, sicut quilibet alius laicus, in quo à simplici depositione differt. Sicuti notavit Glossa in cap. 2. verbo *privilegio clericali de penis in 6.* Abbas cap. cum non ab homine, num. 5. de iudicijs. Sylvest. verbo *degradatio*, q. 6. Iulius Clarus cum additionibus, pract. crimin. q. 74. n. 4. Paul. laym. 1. sum. tract. 5. par. 3. cap. 5. num. 3.

Degradatio quæ à depositione simplici distinguitur duplex est alia verbalis, alia realis, & actualis. Verbalis est quæ fit per sententiam authenticam & solemnem; realis quæ hanc sententiam aliquibus ceremoniis, & ritibus exequitur, uti colligitur ex d. cap. 2. de penis in 6. & Conc. Trident. sess. 13. c. 4. de reformat.

Hanc degradationem comparatione Episcoporum solus summus Pontifex præstare potest, uti probat Textus in c. accusatus. Cap. quamvis. 3. q. 6. Et notavit Panormit. cap. grane nimis de Præbendis, n. 4. Cap. non potest, num. 5. de sentent. & re iudic. Cognitio causæ debet fieri per Metropolitanum convenientibus Episcopis totius provincie, qui ad minus debent esse duodecim, ultra Metropolitanum, uti advenit idem Panormit. in dicto cap. non potest. Henricus. lib. 1. 3. cap. 5. num. 2. Auila 4. p. disp. vnica, dub. 4. conclus. 2. Item in Religiosos exemptos nullus alius præter Pontificem sententiam degradationis ferre potest, nisi fortè ex consuetudine, vel privilegio eorum Prælatore regulari ea potestas competat, ut tradit Nauarr. lib. 5. consil. cons. 8. de Regularibus num. 3. Sed Auila 4. p. de censur. disp. vn. dub. 2. conclus. 2. affirmat nullum tale privilegium in compendio Minorum invenisse. At in compendio privilegiorum Societatis Iesu verbo *Prælatore* §. 3. est privilegium quod ad hunc casum extendi potest. Comparatione autem aliorum clericorum, Episcopus proprius est qui potest sententiam degradationis ferre, etiam si consecratus non existat. Quinimo ex eius delegatione à simplici Sacerdote fieri potest, quia non est actus ordinis, sed iurisdictionis; uti colligitur ex Conc. Trid. sess. 13. c. 4. de reformat. Et tradit Suarez disp. 30. sect. 1. n. 18. Auila 4. p. disp. vn. dub. 2. conclus. 4. Bonac.